

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Diplomová práce

**Klientsky zaměřený eGovernment
(eGovernment v České republice, jeho výzvy a tendence
pro období 2023–2030)**

Bc. Josef Duffek

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Josef Duffek

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Klienstky zaměřený eGovernment

Název anglicky

Client oriented eGovernment

Cíle práce

Diplomová práce je tematicky zaměřena na eGovernment v České republice, jeho výzvy a tendence pro období 2023-2030.

Hlavním cílem je přehledové shrnutí úspěchů i neúspěchů eGovernmentu a jeho projektů v české veřejné správě pomocí za období 2000 – 2022, rozpracování výzev, tendencí a strategických směrů pro nadcházející období.

Díličmi cíli jsou:

- Rešerše postavení eGovernmentu v mezinárodním srovnání
- Detailní rozbor slabých a silných stránek eGovernmentu
- Detailní stanovení příležitostí a hrozeb
- Teoretické a praktické zázemí klienstky orientovaného eGovernmentu

Metodika

Při zpracování diplomové práce bude vycházeno teoretických poznatků současných přístupů v eGovernmentu, aktuálního programového období a informací o realizovaných projektech. Bude provedena SWOT analýza eGovernmentu a na jejím základě budou formulovány principy klienstky orientovaného eGovernmentu v rámci cílů, principů a zásad Digitálního Česka a Informační strategie České republiky doplněné o návrhy možných iniciativ/projektů.

Doporučený rozsah práce

90-100

Klíčová slova

eGovernment, klientsky orientovaná veřejná správa, informační systém, procesy, přínosy a enterprise architektura

Doporučené zdroje informací

- LUKÁŠ, Martin a ULMAN Miloš, 2020. Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Projects.. 2020. Linkoping : EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, Posters, and Projects of the International Conference EGOV-CeDEM-ePart 2020.
- LUKÁŠ, Martin, 2021. E-Government a jak jej zlepšovat. Moderní obec: Odborný časopis pro veřejnou správu. březen 2021, stránky 30-31
- MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL, 2012. E-government v České republice: Právní a technologické aspekty. Vyd. 2. Praha: Leges. 464 s. ISBN 978-80-87576-36-6
- ŠPAČEK, David, 2012. eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8

Předběžný termín obhajoby

2022/23 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Martin Lukáš, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra informačních technologií

Elektronicky schváleno dne 14. 7. 2022

doc. Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 02. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Klientsky zaměřený eGovernment (eGovernment v České republice, jeho výzvy a tendence pro období 2023 - 2030)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne datum odevzdání

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Martinovi Lukášovi, Ph.D. za vedení práce a cenné rady, věcné připomínky, vstřícnost při konzultacích a vypracování práce a své (ex)manželce Ing. Heleně Duffkové za spolupráci při získávání odkazů na literatury, aktuálních informací z dané oblasti, za diskuse k teoretické i praktické části práce a za pomoc při gramatické kontrole a formální úpravě práce.

Klientsky zaměřený eGovernment (eGovernment v České republice, jeho výzvy a tendence pro období 2023 - 2030)

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá popisem aktuálního stavu českého eGovernmentu a provázaností s veřejnou správou. Do popředí staví orientaci na klienta, která je různou měrou zakomponována v různých strategických materiálech veřejné správy a není jednoduché tuto problematiku vnímat jako celek. Práce poskytuje ucelený pohled, který přispívá k orientaci v této komplexní oblasti na straně jedné a k posunu veřejné správy směrem k vyšší kvalitě služeb na straně druhé. Dále práce upozorňuje na slabá a silná místa, hrozby i příležitosti, která jsou bezprostředně spjata s eGovernmentem (ale i s veřejnou správou jako takovou), a které mohou být vnímány různými cílovými skupinami různorodě, ať již v negativním nebo pozitivním slova smyslu. V teoretické části je provedena řešerše problematiky z různých teoretických literárních zdrojů kombinovaných s informačními zdroji z praxe eGovernmentu a veřejné správy. V praktické části je provedeno srovnání českého eGovernmentu se zahraničím, zdůrazněny úspěšné i neúspěšné projekty. Je provedena diskuse o obsahu klientsky zaměřeného eGovernmentu. Práce je zakončena návrhem možných iniciativ a projektů v souladu s principy klientsky orientovaného eGovernmentu v rámci cílů, principů a zásad Digitálního Česka a Informační strategie České republiky, které mohou posloužit jako inspirace pro praktickou realizaci napříč veřejnou správou - eGovernmentem.

Klíčová slova: eGovernment , klientsky orientovaná veřejná správa, informační systém, procesy, přínosy a enterprise architektura, informační systémy veřejné správy .

Client-oriented eGovernment (eGovernment in the Czech Republic, its challenges and trends for the period 2023 - 2030)

Abstract

The diploma thesis deals with the description of the current state of the Czech eGovernment and its interconnection with public law. It puts the client-orientation to the forefront, which is embedded in various strategic materials of public administration to different degrees and it is not easy to perceive this issue as a whole. This paper provides a comprehensive perspective that contributes to orientation in this complex area on the one hand and to moving public administration towards higher quality services on the other. Furthermore, the thesis highlights weaknesses, strengths, threats and opportunities that are directly related to eGovernment (but also to public administration as such) and which can be perceived differently by different target groups, either in a negative or positive sense. In the theoretical part, research of the issue is conducted from various theoretical literature sources combined with information sources from eGovernment and public administration practice. The practical part compares Czech eGovernment with foreign countries, highlighting successful and unsuccessful projects. A discussion on the content of client-oriented eGovernment is made. The paper concludes with a proposal of possible initiatives and projects in line with the principles of client-oriented eGovernment within the objectives, principles and principles of Digital Czech Republic and the Information Strategy of the Czech Republic, which can serve as inspiration for practical implementation across public administration – eGovernment.

Keywords:

eGovernment, client-oriented public administration, information system, processes, client benefits, enterprise architecture, public administration information systems.

Obsah

Úvod	10
Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3.1 eGovernment	13
3.1.1 Klíčové služby eGovernmentu	14
3.2 Klíčové instituce pro digitalizaci veřejné správy	40
3.3 Základní dokumenty k digitalizaci veřejné správy	42
3.3.1 Klientsky orientovaná veřejná správa ČR 2030 – Koncepce rozvoje veřejné správy na období 2021–2030.....	42
3.3.2 Digitální Česko	42
3.3.3 Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ICT služeb	44
3.3.4 Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020	45
3.3.5 Strategický rámec Česká republika 2030	45
3.3.6 Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR. 45	
3.3.7 Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020 (GeoInfoStrategie).....	46
Vlastní práce.....	49
4.1 Úspěšné eGovernment projekty	49
4.2 Neúspěšné eGovernment projekty	53
4.3 Oblasti a faktory ovlivňující eGovernment.....	55
4.4 Mezinárodní srovnání eGovernmentu.....	58
4.5 Klientsky orientovaný eGovernment	62
Výsledky a diskuse	64
5.1 Úspěšné a neúspěšné eGovernment projekty	64
5.2 Zhodnocení definovaných oblastí ovlivňující eGovernment	64
5.3 Zhodnocení mezinárodního srovnání eGovernment služeb	67
5.4 Klientsky orientovaný eGovernment – principy a iniciativy	67
Závěr	75
Seznam použitých zdrojů	76

Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	84
Seznam obrázků	84
Seznam tabulek	84
Seznam použitých zkratk.....	84
Přílohy.....	86

Úvod

Český eGovernment za posledních více než deset let zaznamenal velký pokrok, od postavení robustního a bezpečného backendu pro digitalizaci (základní registry, informační systém datových schránek, Czech POINT, Portál veřejné správy), po vytvoření Portálu občana, přijetí zákona o právu na digitální služby, který mimo jiné požaduje po veřejné správě, aby po občanech, resp. žadatelích nepožadovala údaje, které již stát má. Tento zákon lze ve své podstatě chápat jako průlomový, podporující myšlenku a slogan „mezi úřady obíhají údaje nikoliv občané“.

K posunu eGovernmentu přispěla také elektronická identita občana, zejména bankovní identita, neboť díky těmto identitám se lze bezpečně přihlašovat do portálů státní správy, ale i některých firem. Pojmy eGovernment a digitalizace respektive (ne)digitalizace jsou ve veřejné správě také předními tématy nejen státních představitelů, úřadů, ale zajímají se o ně i občané. eGovernment nezahrnuje pouze zavádění informačních technologií na úřady a elektronizaci úkonů veřejné správy, jak tomu bylo doposud, ale musí vytvářet občanům takové podmínky, aby komunikaci s úřady bylo možné řešit bezpečně, jednoduše a elektronicky, a to odkudkoli a kdykoli. Nevyplňovat ty samé údaje, nehlídat pracovní dobu úřadů apod., je zapotřebí zvýšit povědomí o digitálních službách veřejné správy a stále budovat, resp. rozšiřovat nové systémy a portfolium služeb, aby se veřejná správa co nejvíce přiblížila občanovi – klientovi.

Nutno podotknout, že Government (vládnutí) a eGovernment (elektronické vládnutí) se vzájemně prolínají, je nutné je vnímat jako soudržný systém veřejné správy.

Pro rozvoj digitalizace veřejné správy je zcela zásadní dostupnost nástrojů eGovernmentu. Elektronizace veřejné správy se však v prvopočátku odehrává i na poli legislativy. Jde o různé zákony, vyhlášky a další právní předpisy, ale také jsou klíčové implementační plány programu Digitální Česko, Koncepce Klientsky orientované veřejné správy 2030, jejíž vizí je zvýšení proklientské orientace veřejné správy, a to mimo jiné za účelem zvýšení prosperity ČR a zvýšení kvality života jejích občanů. eGovernment je zde reflektován jako jeden z nejdůležitějších nástrojů pro zefektivnění, ale také zlepšení dostupnosti veřejné správy pro klienta/občana. Informační koncepce a Digitální Česko jsou v podstatě integrálně propojeny a stanovují cíle ČR v oblasti informačních systémů veřejné správy a obecné principy pořizování, vytváření správy a provozování informačních systémů

veřejné správy v ČR na období pěti let. Důležitá je také řada projektů směřující k elektronizaci veřejné správy.

Další velmi důležitou podporou je podpora politická. Současná vláda ve svém Programovém prohlášení zahrnuje i digitalizaci, kterou spatřuje jako cestu nejen k pohodlnějšímu kontaktu občanů se státem, ale v automatizaci procesů spatřuje i efektivnější boj s korupcí.

V diplomové práci je tak čerpáno převážně i z těchto vládních dokumentů zejména v teoretické části jako nejaktuálnějších zdrojů, neboť dle názoru autora práce je v České republice nedostatek odborně zpracovaných publikací zabývajících se tímto tématem. Avšak od vydání knih profesora Smejkal a docenta Matese: E-government v České republice, Právní a technologické aspekty, dále doktora Špačka: e-Government, Cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení a dále doktora Peterky: Báječný svět elektronického podpisu lze najít řadu publikací víceméně orientované na e-Government, a dále různé odborné články na internetu, sborníky či tisková periodika, ale také různé podcasty, online záznamy z konferencí či samotné rozhovory s odborníky.

Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je přehledové shrnutí úspěchů i neúspěchů eGovernmentu a jeho projektů v české veřejné správě za období 2000–2022, rozpracování výzev, tendencí a strategických směrů pro nadcházející období.

Dílčími cíli jsou:

- Rešerše postavení eGovernmentu v mezinárodním srovnání
- Rozbor slabých a silných stránek eGovernmentu
- Stanovení příležitostí a hrozeb eGovernment
- Teoretické a praktické zázemí klientsky orientovaného eGovernmentu.

2.2 Metodika

Při zpracování diplomové práce je vycházeno z teoretických poznatků současných přístupů v eGovernmentu, aktuálního programového období a informací o realizovaných projektech. Byl zpracován přehled slabých a silných stránek, včetně příležitostí a hrozeb v oblasti eGovernmentu (s přihlédnutím na proklientskou orientaci) a na jejím základě formulovány principy klientsky orientovaného eGovernmentu v rámci cílů, principů a zásad Digitálního Česka a Informační strategie České republiky doplněné o návrhy možných iniciativ/projektů.

Teoretická východiska

3.1 eGovernment

Definice pojmu **eGovernment** (resp. e-Government) velmi zdomácněl, a to nejen v českém jazyce, dle Matese a Smejkalů není překlad pojmu e-Governmentu na místě, neboť je nadbytečný a nepřesný. Ve své knize *E-government v České republice* přebírají či chápou definice eGovernmentu jako elektronickou správu věcí veřejných či elektronickou vládu nebo vládnutí, nebo jako použití informačních a komunikačních technologií ve veřejném sektoru¹.

Popisnější definice je však následujícího znění: eGovernment je použití informačních technologií vládními institucemi za účelem transformovat vztahy s občany, podniky, ale i dalšími součástmi veřejné správy. Tyto technologie mohou sloužit ke zkvalitnění doručování orgány veřejné moci soukromým subjektům, k posílení interakce s komerční sférou, lepšímu přístupu k informacím pro občany a zvýšení efektivity veřejné správy².

Například Portál gov.cz³ pod pojmem eGovernment, respektive český eGovernment, uvádí „své služby“ (Czech POINT, Datové schránky, Design systém Gov.cz, GitLab, Informace o Identitě občana, Národní architektura eGovernmentu veřejné správy ČR, Portál národního bodu pro identifikaci a autentizaci, Portál otevřených dat ČR) a nikterak pojmem nedefinuje, nepopisuje. Oproti tomu Ministerstvo vnitra, odbor eGovernmentu na svém webu pojem e-Government definuje jako správu věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým bude veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, efektivnější, rychlejší a levnější⁴.

Za vhodné je v práci zmínit i pojem **Good governance**. Good governance, neboli **dobré vládnutí, dobrá správa** je široce mezinárodně uznávaný koncept vztahující se v nejobecnějším slova smyslu ke snaze o nalezení praktického řešení v oblasti řízení, zdrojů,

¹ MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6. s.38

² E-government in Europe | Re-booting the State | Paul G. Nixon, Vassili. *Home | Taylor & Francis eBooks, Reference Works and Collections* [online]. Copyright © 2022 Informa UK Limited [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.taylorfrancis.com/books/oa-edit/10.4324/9780203962381/government-europe-paul-nixon-vassiliki-koutrakou>

³ Portál gov.cz [online]. Copyright © Ministerstvo vnitra [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/kam-dal/cesky-egovernment>

⁴ Co je eGovernment? - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

představ a názorů, kterým se věnoval již tzv. Nový veřejný management a Nová veřejná administrace v 70. letech 20. století⁵. Pod pojem „dobrá správa“ lze také zařadit skupinu požadavků, jejichž cílem je zajistit kvalitní a řádné fungování veřejné správy v podmínkách a prostředí moderního demokratického právního státu založeného na úctě a respektu k základním právům a svobodám jednotlivců⁶.

3.1.1 Klíčové služby eGovernmentu

V České republice byla realizovaná řada projektů rozvíjejících elektronizaci veřejné správy. Některé fungují již 15 let (viz Czech POINT, základní registry, ISDS, apod.) a staly se součástí každodenního života úředníků i občanů, jiné jsou nové (Portál občana, elektronická identita, Bank ID atd.).

Aby veřejnost (občané, podnikatelé) mohla čerpat služby veřejné správy (zejména od měst a obcí), musí vědět, kde a jak je najít, nehledě na to, zda se jedná o služby vyžadující návštěvu na úřadě (prezenční – asistované služby) nebo služby samoobslužné elektronické⁷.

Základní registry

Zákon o základních registrech schválila Poslanecká sněmovna dne 13. 2. 2009 a podepsán prezidentem byl v březnu téhož roku. Zákon byl publikován pod číslem 111/2009 Sb. a popisuje jak obecná ustanovení, tak i specifická ustanovení pro jednotlivé registry⁸. Na znalostním webu odboru Hlavního architekta eGovernmentu (OHA)⁹ jsou základní registry základním (referenčním) datovým zdrojem údajů o subjektech a objektech práva a o výkonu veřejné správy. Zmíněný web zároveň obsahuje Národní architektonický plán, který je v podstatě standardem pro tvorbu strategie a řízení ICT ve veřejné správě. Více zmíněno v [Příloze č. 1](#).

⁵ VYMĚTAL, Petr. *What is good governance about? - The roots and the key elements of the concept*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 9788024514635.

⁶ „Dobrá správa“ v dokumentech Rady Evropy – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>

⁷ LUKÁŠ, Martin. *ServiceLevel Management, aneb jak řídit služby v municipalitách (1): Informační a komunikační technologie. Moderní obec*. Praha. 12/2021 str. 36 [cit. 23. 07. 2022].

⁸ ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8.

⁹ Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online] [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://archi.gov.cz/start>

Jedná se o referenční údaje o¹⁰:

- fyzických osobách,
- právnických osobách,
- adresách a územních prvcích a nemovitostech,
- orgánech veřejné moci a soukromoprávních uživatelích údajů,
- agendách a působnosti výkonu veřejné správy,
- některých rozhodnutí měnících referenční údaje.

Základní registry fungují od roku 2012 jako jeden ze základních pilířů eGovernmentu. Díky nim se zrychlila a zjednodušila řada agend a občané a firmy získali důkladnou kontrolu nad tím, kdo, kdy a proč využívá naše osobní údaje¹¹.

V § 3 zákona o základních registrech jsou registry vymezeny následovně:

- **Registr osob** – ROS, správcem je Český statistický úřad, registr obsahuje základní identifikační údaje o subjektech, které mají identifikační číslo organizace – právnické, podnikající fyzické osoby apod., jejich provozovnách a statutárních zástupcích. V souladu s § 26 odst. 2 písm. i) – n) zákona č. 111/2009 Sb. o základních registrech byl doplněn nový referenční údaj: Doručovací adresa pro osobu a provozovnu.)
- **Registr obyvatel** – ROB, správcem je Ministerstvo vnitra ČR, registr obsahuje referenční údaje o fyzických osobách, které žijí na území ČR (včetně cizinců zde žijících), jedná se o údaje: jméno a příjmení, datum a místo narození (a případně úmrtí), adresa místa pobytu, státní občanství, čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů, ID datové schránky.)
- **Registr práv a povinností** – RPP, správcem je Ministerstvo vnitra (do 31. 3. 2023, pak přechází správcovství na Digitální a informační agenturu), obsahuje údaje o vykonávaných agendách a o oprávněních k přístupu k údajům v ostatních registrech, slouží tak jako zdroj údajů pro informační systémy ZR (dále „základní registr“) při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech.

¹⁰ Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online] [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://archi.gov.cz/start>

¹¹ Základní registry a Správa základních registrů – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-a-sprava-zakladnich-registru.aspx>

- **Registr územní identifikace, adres a nemovitostí** – RUIAN, správcem je Český úřad zeměměřický a katastrální, slouží k evidenci územního členění státu. Vede referenční údaje o pozemcích, stavebních objektech, ulicích, katastrálních územích atd.).

Funkcí základních registrů však je především sloužit jako zdroj informací pro orgány veřejné moci, docílit, aby OVM od občanů nevyžadovaly od občanů údaje, které v registrech jsou. Smyslem a účelem základních registrů tedy je:

- poskytovat bezpečně vybrané právně závazné referenční údaje o definovaných objektech a subjektech,
- propagovat změny v těchto údajích provedené oprávněnými editory do celé veřejné správy (VS),
- umožnit bezpečné a transparentní poskytování údajů i z dalších informačních systémů ve VS,
- zavést kontrolu subjektů údajů nad údaji o nich vedených,
- zásadně zjednodušit ohlašovací povinnost,
- vytvořit předpoklady pro optimalizaci a sjednocení procesů veřejné správy¹².

Správa základních registrů

Základní registry obsahují aktuálně platné údaje bez historie. Referenční údaje jsou uloženy ve čtyřech výše zmíněných základních registrech a nad nimi funguje tzv. ORG, což je převodník identifikátorů, který jako jediný dokáže propojit data v jednotlivých registrech. Pro zajištění maximální ochrany osobních údajů využívá vygenerovaný bezvýznamový identifikátor místo rodného čísla. Samotné sdílení dat zajišťuje **Informační systém základních registrů**, který zároveň kontroluje oprávnění k přístupu k datům. O provoz a bezpečnost základních registrů se stará **Správa základních registrů**.¹³ (pozn. autora – správcem ORG je Úřad pro ochranu osobních údajů).

¹² *Jak na základní registry? Příručka pro kraje*. [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/prirucka-pro-kraje>

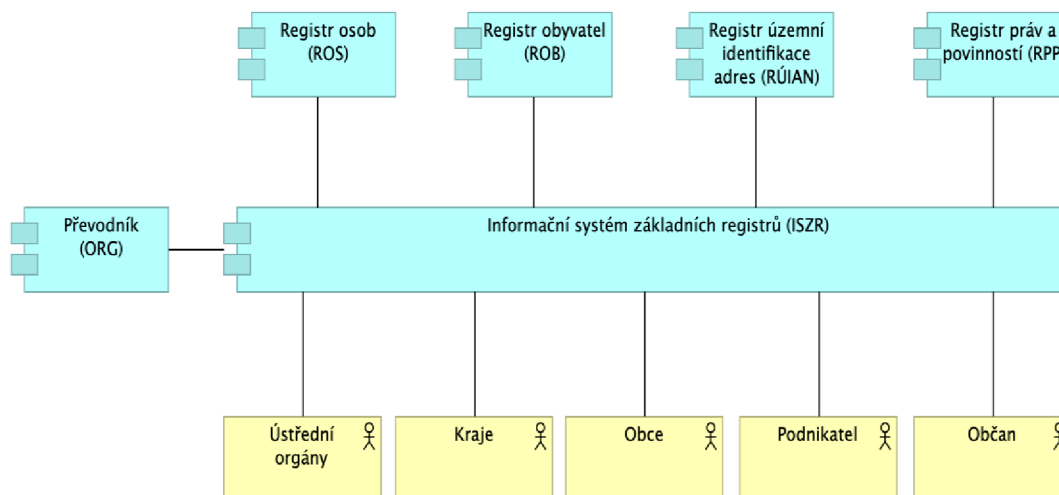
¹³ *Základní registry a Správa základních registrů – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-a-sprava-zakladnich-registru.aspx>

Informační systém základních registrů

Informační systém základních registrů (dále jen „ISZR“) slouží k dosažení rychlejšího a spolehlivějšího poskytování služeb státní správy celé veřejnosti. Data uvedená v agendových informačních systémech (dále jen „AIS“) jsou ověřována z hlediska své aktuální správnosti vůči referenčním datům uvedených ZR. ISZR zajišťuje integritu, zabezpečuje komunikaci s příslušnými ISVS, zajišťuje aktuálnost dat, jejich bezpečné sdílení mezi jednotlivými úřady, ale také možnost výměny dat s ostatními členskými zeměmi EU, oprávněný přístup občanů k údajům uvedených v registru a sdílení dat takovým způsobem, který umožní jejich efektivní pořizování a sdílení s odpovídající mírou zabezpečení přenášených dat a požadovanou dostupností služeb. Rozhraní ISZR je realizováno na technologii Komunikační infrastruktury veřejné správy (KIVS)¹⁴.

ORG – Převodník identifikátorů

ORG je specifický informační systém základních registrů, který má za úkol zajistit ochranu osobních údajů uložených v základních registrech, a to cestou náhrady dosavadního používání rodného čísla jako univerzálního identifikátoru fyzické osoby systémem bezvýznamových identifikátorů¹⁵.

¹⁴ Správa základních registrů – *Informační systém základních registrů*. [online]. Copyright © 2022 Správa základních registrů [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/informacni-system-zakladnich-registru>

¹⁵ Správa základních registrů – *Informační systém základních registrů*. [online]. Copyright © 2022 Správa základních registrů [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/informacni-system-zakladnich-registru>

Datové schránky

Datová schránka je zřízena zákonem o eGovernmentu a je definována jako elektronické úložiště, které je určeno k:

- a) doručování orgány veřejné moci,
- b) provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci,
- c) dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob¹⁷.

Informační systém datových schránek (dále „ISDS“) byl spuštěn 1. 7. 2009 na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a dle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, v platném znění je IS veřejné správy. Za klíčový parametr úspěšného rozvoje ISDS byla považována skutečnost, že zákonem bylo stanoveno, aby provozovatelem ISDS byl držitel poštovní licence. Tedy subjekt, který je a bude nejvíce dotčen omezením počtu klasických papírových listovních zásilek. Pošta se tak stala poskytovatelem služeb jak papírového, tak elektronického doručování. ISDS je tedy státem garantovaný nástroj pro důvěryhodnou a bezpečnou komunikaci mezi OVM a soukromými subjekty – občany, živnostníky i firmami a mezi soukromými subjekty navzájem. Komunikace se státem je bezplatná, komunikace mezi soukromými subjekty je již hrazena, stejně jako doplňkové služby (např. datový trezor)¹⁸.

Samotný webový portál datových schránek (dále „DS“) definuje DS jako způsob komunikace, který nahrazuje klasický způsob doručování v listinné podobě, neboť zákon o datových schránkách zrovnoprávňuje papírovou a elektronickou verzi doručovaného dokumentu. Orgánům veřejné moci a určitým skupinám právnických a podnikajících fyzických osob jsou datové schránky zřízeny automaticky ze zákona, všem ostatním na

¹⁶ Zpracováno pomocí grafického jazyka ArchiMATE v souladu s NAP [23. 07. 2022] dle <https://www.szrcr.cz/cs/informacni-system-zakladnich-registru>

¹⁷ 300/2008 Sb. Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-300>

¹⁸ FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. *Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy*. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1. s.84

základě jejich žádosti¹⁹. Od roku 2023 se dle Ing. Mgr. Menouška z odboru eGovernmentu, Ministerstva vnitra řítí na DS „tsunami“. Což znamená, že na základě novelizovaného zákona o ISVS, se od 1. 1. 2023 v postupných fázích budou zřizovat DS všem fyzickým osobám při použití identity, všem právnickým osobám, které nejsou zapsané v obchodním rejstříku (např. různé spolky a nadace) a dále všem fyzickým osobám podnikajícím. Celkově se toto automatické zřízení týká minimálně 2,8 mil subjektů.²⁰ Avšak s odezvou veřejnosti a politické reprezentaci dochází ke změně, kdy se má upustit od zřízení DS všem fyzickým osobám při použití identity, novelizovaný zákon č. 300/2008 Sb., je však aktuálně při psaní práce ve Sněmovně a není jasné jeho přijetí.

ISDS garantuje (na rozdíl od e-mailu), že každá zpráva je vždy dodána do datové schránky adresáta, a že jak odesílatel, tak adresát o tom dostane jasný důkaz – doručenkou.

Výhody a nevýhody datových schránek

Výhody DS jsou dle výše zmíněného webu spatřovány především v oblasti finanční, kdy se ušetří za poštovné, zřízení i používání datové schránky pro komunikaci s úřady je zdarma. Majitelé DS nejsou omezeni úřední dobou úřadu a vzdáleností od pošty. Lze komunikovat s úřady přes internet z domova nebo z jakéhokoli místa na světě. Samozřejmě jsou definovány i další výhody, například že s přístupovými údaji k datové schránce se lze přihlásit do informačních systémů sociální i finanční správy, do portálu občana a také pomocí datové schránky lze podávat všechna povinná přiznání. Pokud je povolen příjem poštovních datových zpráv, lze obdržet i písemnosti od soukromoprávních subjektů, jako jsou například banky, pojišťovny, dodavatelé energií apod. Dále, zde již za určitý poplatek, je možné zasílání písemností mezi soukromoprávními subjekty²¹.

Menší nevýhodou, kterou spatřují především majitelé DS, je v době uchování zpráv ve schránce, která je 90 dnů. Avšak DS má na rozdíl od mnoha emailových účtů neomezenou

¹⁹ Základní informace – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach/zakladni-informace>

²⁰ ISSS 2022 [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z:

https://www.issc.cz/archiv/2022/download/prezentace/mvcr_menousek.pdf

²¹ Základní informace – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach/zakladni-informace>

kapacitu a pro ukládání a archivaci zpráv lze využít službu „Datový trezor“. Je však za úhradu dle počtu kapacity od 100 do 5 000 uchovaných zpráv.

Zřízení datové schránky

Zřízení datové schránky se řídí zákonem stanoveným postupem. Dle typu se zřizují DS automaticky ze zákona nebo na žádost.

Pro všechny typy subjektů, kterým se zřizuje datová schránka ze zákona (právníckým osobám, OVM) Ministerstvo vnitra příslušnou datovou schránku bezodkladně zřídí poté, co se z příslušné evidence dozví o vzniku nového subjektu. Tyto subjekty tedy nemusí, a dokonce ani nemohou o zřízení datové schránky žádat, přijatá žádost by pak byla bezpředmětná. Po jejím zřízení jsou vygenerovány přístupové údaje a následně zaslány poštou oprávněné osobě do tří až pěti pracovních dnů²².

O datovou schránku mohou žádat fyzické osoby, podnikající fyzické osoby a právnické osoby, které nejsou zapsány v obchodním rejstříku nebo nejsou zřízeny zákonem (avšak jak je uvedeno výše viz [Datové schránky](#), podnikajícím fyzickým osobám, právnickým osobám, které nejsou zapsané v obchodním rejstříku, a fyzickým osobám, které se přihlásí identitním prostředkem²³, bude datová schránka od roku 2023 zřízena automaticky).

Zřízení na základě žádosti je pak možné následujícími třemi způsoby²⁴:

- 1) **v písemné – listinné podobě**, kdy je nutné vyplnit elektronický formulář za použití programu Software602 Form Filler, případně formulář v PDF formátu, žádost vytisknout, podepsat, přičemž podpis musí být ověřený a žádost doručit na Ministerstvo vnitra. Podanou žádost následně po přijetí podatelnou Ministerstva vnitra mají k vyřízení pracovníci odboru eGovernmentu. Není-li nutné vyzvat žadatele k doplnění žádosti nebo odstranění nedostatků, je datová schránka zřízena obvykle ve lhůtě tří dnů.
- 2) **pomocí identity občana** – zřízení datové schránky fyzické osoby a podnikající fyzické osoby lze za použití identity vyřídit také online v prostředí klientského portálu datových

²² Ze zákona – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/zrizeni-datove-schranky/ze-zakona>

²³ V době psaní práce bylo uvažováno i o zřízení DS FO těmto osobám, které se přihlásí identitním prostředkem, avšak vládním rozhodnutím od tohoto bylo upuštěno.

²⁴ Zřízení datové schránky – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/zrizeni-datove-schranky>

schránek. Při přihlášení přes Identitu občana (musí mít značnou nebo vysokou úroveň záruky), např. eObčankou, bankovní identitou, Mobilní klíčem, je po zadání on-line žádosti datová schránka zřízena a bezodkladně zpřístupněna. Jméno/Heslo jsou v tomto vydávány až na jeho výslovnou žádost a pak jsou zobrazeny ihned, přímo na obrazovce.

- 3) **na kontaktních místech veřejné správy Czech POINT** – zde žadatel musí prokázat svou totožnost (předloží doklad, nejčastěji občanský průkaz, případně pas, povolení k pobytu, vízovní štítek či pobytový štítek). Lze žádat i prostřednictvím zmocněnce. Datová schránka je ve většině případů zřízena ihned (žadatel si odnáší potvrzení o zřízení datové schránky, které obsahuje její identifikátor a pomocí virtuální obálky si vyzvedne přístupové údaje), v některých případech, zejména žádá-li zmocněnec, spadá žádost do správního řízení Ministerstvu vnitra.

Typy datové schránky

Typy datových schránek se liší podle typu subjektu, pro který má být datová schránka zřízena²⁵.

Datová schránka typu fyzická osoba: je určena pro vyřizování osobních záležitostí, například je možné zažádat o nový řidičský průkaz, o výpis z rejstříku trestů. Datovou schránku fyzické osoby lze na žádost zřídit jak českým občanům, tak i cizincům.

Datová schránka typu podnikající fyzická osoba: se zřizuje osobám samostatně výdělečně činným. DS je primárně určena pro profesní účely (některým podnikajícím fyzickým osobám, jako znalec, advokát, daňový poradce apod., je DS zřízena ze zákona). Tímto typem DS tak nelze vyřídít služby, které jsou výhradně určené pro osobní účely, například nelze žádat o výpis z Rejstříku trestů. Datovou schránku podnikající fyzické osoby lze na žádost zřídit jak subjektům registrovaným v ČR, tak i zahraničním podnikajícím fyzickým osobám.

Fyzická osoba a fyzická osoba podnikající může vlastnit datovou schránku typu fyzická osoba i typu podnikající fyzická osoba, přičemž obě datové schránky lze připojit do Portálu občana.

²⁵ Typy datových schránek – Datové schránky.info. Úvodní stránka – Datové schránky.info [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/typy-datovych-schranek>

Datová schránka typu právnická osoba: je zřízena zákonem automaticky po zapsání subjektu příslušné evidence, resp. do Registru osob. Právnická osoba má nárok na zřízení jedné datové schránky právnické osoby.

Datová schránka typu orgánu veřejné moci: tento typ DS se zřizuje pro každý orgán automaticky bez ohledu na to, má-li právní subjektivitu nebo je jen organizační složkou státu (jedná se např. o Český Rozhlas, Českou televizi, notáře a exekutory, pozn. pro všechny orgány jednoho územně správního celku, jako je rada, zastupitelstvo, úřad i vedoucí orgán, se zřizuje jen jedna datová schránka). Je-li orgánem veřejné moci fyzická osoba (např. prezident, ochránce veřejných práv), rozlišuje se její schránka orgánu veřejné moci od případné schránky fyzické osoby, dle zákona je však možné na žádost dotyčné osoby funkce obou schránek sloučit do jedné²⁶.

K datu 31.12.2022 bylo celkem zřízeno 1 747 750 datových schránek, z toho 763 598 ze zákona a 984 152 na žádost (z nichž 583 648 datových schránek pro fyzické osoby). Celkem bylo odesláno 1 073 338 898 datových zpráv²⁷.

Czech POINT

Czech POINT neboli Český podací ověřovací národní terminál, je dle autora a na základě konzultací s odborníky eGovernmentu při Ministerstvu vnitra, mnohokrát chybně definován jako projekt, i když díky projektu podporovaného EU vznikl. Jedná se o informační systém, který významně zlepšil a zjednodušil komunikaci občana s veřejnou správou, byl ukotven zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy.

Samotný projekt Czech POINT dokonce získal ocenění na evropské konferenci [European Identity Conference 2009](#), která se konala 5. – 8. května 2009 v Mnichově. Ocenění bylo uděleno v kategorii „[Nejlepší IAM / GRC projekt B2C](#)“ za využití Správy identit v eGovernmentovém projektu pro zřízení kontaktních míst na pobočkách České pošty, jejímž prostřednictvím mohou občané využívat služeb elektronické veřejné správy. Konferenci organizovala společnost [Kuppinger Cole Ltd.](#) z Düsseldorfu²⁸.

²⁶ Typy datových schránek – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/typy-datovych-schranek>

²⁷ Zdroj MVČR, odbor eGovernmentu na vlastní dotázání.

²⁸ Czech POINT získal evropské ocenění – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/czech-point-ziskal-evropske-oceneni/>

Právní úprava informačního systému Czech POINT je poměrně rozsáhlá a není definována jedním zákonem, vymezuje jej následující základní legislativní rámec:

- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, který se přímo vztahuje k institutu kontaktních míst veřejné správy (dále „KMVS“), vymezuje okruh subjektů, které mohou být KMVS, stanovuje, jaké služby mohou být na Czech POINT činné, definuje výstup z informačního systému veřejné správy apod.
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, často nazýván zákon o eGovernmentu, který mimo jiné a pro Czech POINT velmi důležité, vymezuje konverzi dokumentů, která tvoří jeho zásadní část a bez tohoto zákona by Czech POINT prakticky fungovat nemohl (nebylo by možné obdržet písemný výstup z informačního systému, jehož pravost by byla současně ověřena).
- Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Z registrů, které tento zákon zavádí, viz [Základní registry](#), Czech POINT využívá zejména referenční údaje.

IS Czech POINT od svého spuštění (rok 2008) získává stále větší využití, viz i statistiky uvedené na webovém portále www.czechpoint.cz. Rozlišuje se na Czech POINT – Kontaktní místa veřejné správy a CzechPOINT@office. Dále se hovoří i o CzechPOINT@home, ten již slouží jako backend pro Portál veřejné správy a Portál občana. Z tohoto důvodu budou definovány jen pojmy Kontaktní místa veřejné správy a CzechPOINT@office.

Czech POINT – Kontaktní místa veřejné správy

Kontaktní místa veřejné správy (Czech POINT) představují síť kontaktních míst (bodů), na kterých si občané mohou požádat o výpis z veřejných i neveřejných rejstříků a registrů a učinit podání vůči státní správě²⁹. Zákon o ISVS vymezuje, kdo je KMVS, kdy kromě státních úřadů se v mnoha případech jedná i o subjekty, jejichž charakter přechází od veřejnoprávní instituce až po čistě soukromé³⁰ subjekty³¹.

KMVS jsou asistovaná kontaktní místa veřejné správy, která poskytují celou řadu služeb. Je zde možné získat a ověřit data z veřejných a neveřejných informačních rejstříků,

²⁹ Základní informace – Czech POINT [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/kontaktni-misto/zakladni-informace-kmvs/>

³⁰ (např. banky, aktuálně však není tímto KMVS nikdo)

³¹ *Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014*. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4. s.16

převést dokumenty z listinné do elektronické podoby, a naopak, dále realizovat podání. Rozsah služeb je doplňován, například v roce 2022 byly přidány následující služby: očkovací certifikát pacienta, žádost o jednorázový příspěvek na dítě. na rok 2023 je chystáno přidání služby EU Certifikát COVID-19 či eLegalizace.

KMVS jsou pro občana dostupné v maximální možné blízkosti (úřady, pošty) a tím i dochází k úspoře času i nákladů pro občany, a zejména pro ty, kteří jsou méně informačně a počítačově zdatní, nebo nemají internet či ICT prostředek dostupný.

Ze zákona mohou KMVS být³²:

- notáři,
- krajské úřady,
- matriční úřady,
- obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí právní předpis,
- zastupitelské úřady určené ministrem zahraničních věcí;
- držitel poštovní licence, Hospodářská komora České republiky a Agrární komora České republiky,
- banka, pojišťovna, zdravotní pojišťovna a poskytovatel univerzální služby podle zákona o elektronických komunikacích, kterým byla ministerstvem udělena autorizace k výkonu působnosti kontaktního místa veřejné správy (v době psaní diplomové práce není žádná autorizovaná osoba).

Služby na KMVS

Služby, které kontaktní místo veřejné správy poskytuje, se stále rozrůstají. Například od roku 2020 mohli občané na KMVS nově žádat o výpis elektronických receptů pacienta. V roce 2022 přibyla na KMVS služba Žádost o jednorázový příspěvek na dítě, a další jsou plánovány (certifikát o očkování COVID-19, e-legalizace, zbrojní průkaz apod.). Aktuálně se na KMVS dá požádat o následující služby či podat podání:

³² 365/2000 Sb. Zákon o informačních systémech veřejné správy. *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-365>

Tabulka 1 Seznam služeb poskytovaných na KMVS Czech POINT³³

1	Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
2	Výpis elektronických receptů
3	Výpis z bodového hodnocení řidiče
4	Výpis z insolvenčního rejstříku
5	Výpis z Katastru nemovitostí
6	Výpis z Rejstříku trestů
7	Výpis z Rejstříku trestů právnické osoby
8	Výpis z Veřejných rejstříků
9	Výpis z Živnostenského rejstříku
10	Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH
11	Přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72)
12	Žádost o jednorázový příspěvek na dítě
13	Výpis údajů z registru obyvatel (ROB) – neveřejný
14	Výpis údajů z registru osob (ROS) – neveřejný
15	Veřejný výpis údajů z registrů osob (ROS)
16	Výpis o využití údajů z registru obyvatel (ROB)
17	Výpis o využití údajů z registru osob (ROS)
18	Žádost o změnu údajů v registru obyvatel
19	Žádost o změnu v registru osob
20	Žádost o poskytování údajů třetí osobě
21	Žádost o zřízení datové schránky
22	Žádost o znepřístupnění datové schránky, která byla zřízena na žádost

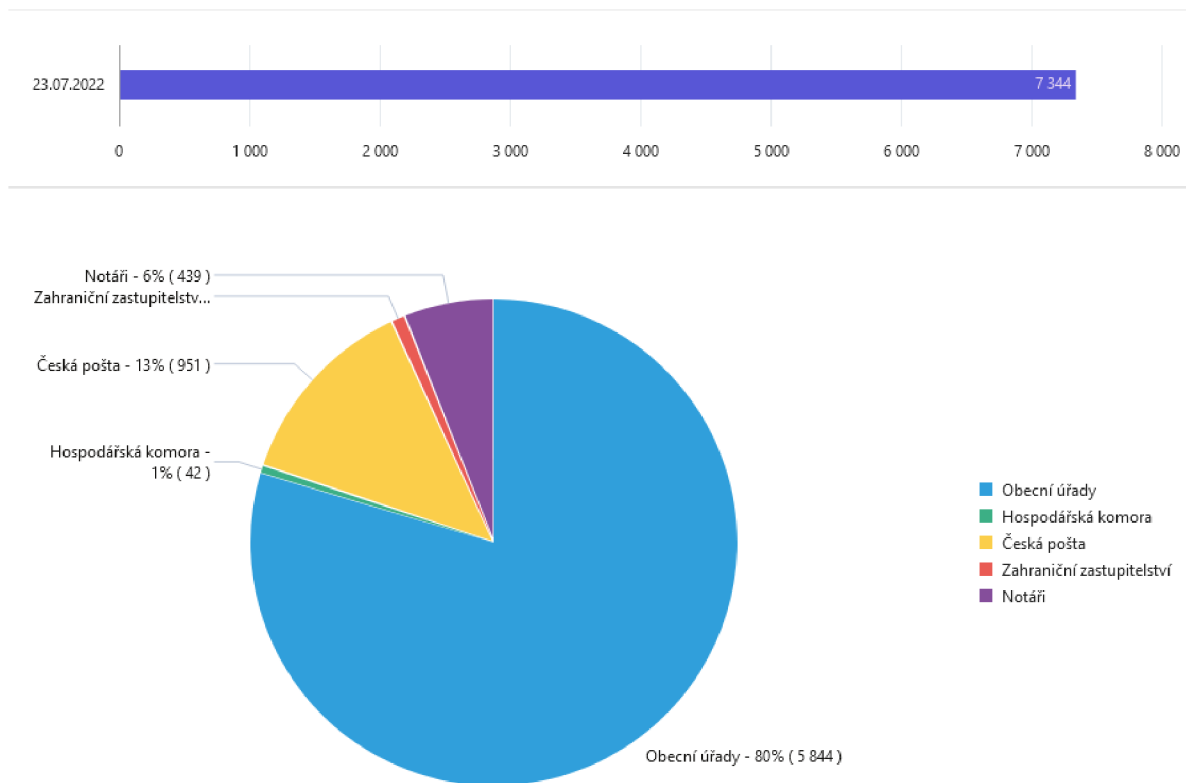
³³ Vlastní zpracování dle www.czechpoint.cz

23	Žádost o opětovné zpřístupnění datové schránky
24	Podání žádosti o zneplatnění přístupových údajů do datové schránky a vydání nových
25	Vyřízení reklamace obdržení přístupových údajů a vydání nových
26	Přidání pověřené osoby k přístupu do datové schránky
27	Zneplatnění přístupových údajů pověřené osoby (zrušení osoby)
28	Povolení PO/PFO/FO dodávání dokumentů od PO/PFO/FO
29	Zrušení PO/PFO/FO dodávání dokumentů od PO/PFO/FO
30	Konverze dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru
31	Konverze dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru do dokumentu v listinné podobě
32	Úschovna a ověření dokumentu
33	Zprostředkovaná identifikace osoby

Legenda k tabulce č. 1:

Výpisové služby	9 služeb
Podání	3 podání
Služby Základních registrů	8 služeb
Služby datových schránek	9 služeb
Konverze	3 služby (někdy počítáno jako 4)
Nezařazené	1 služba

Počet poboček Czech POINT

Obrázek 2 Počet a rozdělení KMVS³⁴

Autorizovaná konverze dokumentů

V rámci elektronizace služeb veřejné správy je opodstatněné uvést i definici pojmu autorizované konverze dokumentů. Autorizovaná konverze dokumentů dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, konverzi definuje jako:

a) úplné převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru (dále jen „dokument obsažený v datové zprávě“) způsobem zajišťujícím shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky o provedení konverze (dále jen „doložka“), nebo

b) úplné převedení dokumentu obsaženého v datové zprávě do dokumentu v listinné podobě způsobem zajišťujícím shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky³⁵.

³⁴ Czech POINT: Služby [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: www.czechpoint.cz/public

³⁵ 300/2008 Sb. Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 26. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-300#p22>

Dle Matese a Smejkal je těžištěm konverze převádění dokumentů z jedné formy listinné do druhé elektronické formy a naopak, aniž by došlo ke snížení informační hodnoty a věrohodnosti dokumentu, přičemž vlastnosti dokumentu, které se při převodu „ztratí“, jsou zaznamenány v doložce, která je nedílnou součástí výstupu (konvertovaného dokumentu)³⁶.

Konverzi provádějí kontaktní místa veřejné správy a advokáti (kteří si požádali přes Českou advokátní komoru o přístup ke službě), jedná se o konverzi na žádost. A dále konverzi provádějí všechny OVM, které mají zřízen přístup k této službě automaticky v prostředí CzechPOINT@office (viz kap. [CzechPOINT@office](#)). V tomto případě se jedná o konverzi z moci úřední. Tu mohou OVM využívat pouze v rámci své působnosti. Smyslem konverze z moci úřední je usnadnění činnosti OVM, kdy mohou například vést celý spis elektronicky³⁷ (pozn. zákon o archivnictví a spisové službě (včetně dalších) od vydání publikace E.Government v ČR byl novelizován, a udává povinnost vést spisy elektronicky).

Postup provádění konverze uvádí zmíněný zákon č. 300/2008 Sb., který dále zmiňuje případy, kdy konverzi nelze provést, jedná se zejména o situace, kdy bylo s dokumentem nějakým způsobem manipulováno, nebo kdy nelze určit, jaký má dokument charakter či dokument v elektronické podobě nesplňuje požadované parametry³⁸.

CzechPOINT@office

Informační systém Czech POINT v sobě zahrnuje i „prostředí“ pro úředníky, tzv. CzechPOINT@office. Rozhraní CzechPOINT@office je vytvořeno pro potřebu samotného úřadu a jeho obsahem jsou agendy, které vykonávají OVM pro výkon své působnosti. Přístup OVM k těmto agendám je řízen ze zákona a přístup do prostředí CzechPOINT@office mají všechna OVM automaticky.³⁹ Mezi základní služby tohoto prostředí patří: výpis a opis z RT z moci úřední, autorizovaná konverze z moci úřední, agendy matrik, agendy ohlašoven, agendy soudů, výpisy ze základních registrů.

³⁶ MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6. s. 223

³⁷ MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6. s. 226

³⁸ 300/2008 Sb. Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 26.09.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-300#p22>

³⁹ *Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014*. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4. s. 34

Katalog autentizačních a autorizačních služeb a JIP

Katalog autentizačních a autorizačních služeb (KAAS) představuje webové služby pro autentizaci (ověření identity) uživatelů do agentových informačních systémů (AIS) a pro správu dat uložených v jednotném identitním prostoru (JIP)⁴⁰.

JIP představuje zabezpečenou adresářovou službu, která je součástí⁴¹ Czech POINT. Obsahuje údaje pro autentizaci (ověření identity) a autorizaci (povolení přístupu) uživatelů přistupujících do informačních systémů státní správy. Například Český úřad zeměměřičský a katastrální využívá informační systém územní identifikace (dále „ISÚI“), který spolu s informačním systémem katastru nemovitostí (dále „ISKN“) jsou editačním agendovým informačním systémem (AIS) pro základní registr RÚIAN. Jelikož JIP pracuje s agendami a činnostními rolemi z registru práv a povinností (RPP), je nutné pro nastavení přístupu do ISÚI přes JIP důležité mít v RPP oznámenou působnost v agendě, v tomto případě tedy v agendě A123 – Územní identifikace a v souvislosti se zavedením volebních okrsků jako účelového územního prvku RÚIAN se povinnost oznámení působnosti rozšířila ještě na agendu A1281 – Volby do zastupitelstev obcí⁴².

Lze tak jednoduše JIP popsat jako zabezpečený adresář orgánů veřejné moci a uživatelských účtů úředníka. KAAS jako rozhraní webových služeb, které umožňují jednak autentizaci uživatelů přistupujících do AIS či ISVS pomocí přihlašovacích údajů v JIP, tak také umožňují editaci údajů subjektů a uživatelských účtů v JIP. A aby AIS či ISVS mohl využívat rozhraní JIP/KAAS musí jeho správce provést tzv. registraci AIS do JIP. Registrace se provede pomocí elektronického formuláře pro registraci AIS do JIP, který se odesílá z datové schránky správce AIS/ISVS⁴³.

Portál Veřejné Správy PVS

Portál veřejné správy byl uveden do provozu dne 6. října 2003 a stal se skutečně jedním ze zásadních přínosů v rozvoji eGovernmentu v ČR. Do dnešní doby prošel

⁴⁰ *Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014*. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4. s. 37

⁴¹ Na základě diskuzí s odborníky z MVČR, bude JIP z IS CzP oddělen, a bude fungovat samostatně pod názvem CAAIS – centrální autentizační autorizační informační systém

⁴² ČÚZK – Jednotný identitní prostor (JIP). *ČÚZK – Úvod* [online]. Copyright © [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: [https://www.cuzk.cz/ruian/Editacni-agendovy-system-ISUI/Jednotny-identitni-prostor-\(JIP\).aspx](https://www.cuzk.cz/ruian/Editacni-agendovy-system-ISUI/Jednotny-identitni-prostor-(JIP).aspx)

⁴³ JIP-KAAS – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/vyvojari/jip-kaas/>

nemalými změnami, mezi portály veřejných institucí je však nejvýznamnější, nejobsáhlejší, je velmi propracovaný a uživatelsky přívětivý.

Portál veřejné správy vzešel zákonem č. 365/2000 Sb., o ISVS, správcem je Ministerstvo vnitra ČR, zajišťuje všem subjektům veřejné správy a současně občanům ČR či cizincům přístup k informacím veřejné správy a zprostředkovává komunikaci s veřejnosprávními orgány. Na Portálu veřejné správy se nachází informace o službách veřejné správy a životních událostech, formuláře, věstníky, seznam datových schránek, nepotřebný nemovitý majetek a další. Jsou zde také odkazy na státní instituce. Svým zaměřením je Portál veřejné správy určen pro širokou veřejnost, státní správu a samosprávu, státní i soukromé organizace, včetně podnikatelů, živnostníků a cizinců⁴⁴. Dle Matese a Smejkalů jde o vstup, který poskytuje systematicky utříděné a vzájemně propojené informace o subjektech, jejich činnostech a výsledcích činností, hlavním definičním znakem je, že informace z něj jsou dálkově přístupné. Portál veřejné správy je mezi portály veřejných institucí nejvýznamnější z řady důvodů – je nejobsáhlejší, použití nejvíce univerzální, je uživatelsky vřídlný⁴⁵. (Pozn. autora – od vydání publikace E-government v České republice prošel Portál veřejné správy skutečně významnými změnami i co se týče designu, je vytvořen v design.gov.cz).

Portál občana

Portál občana dle informací na webu Ministerstva vnitra je definován jako brána k elektronickým službám státu, a také jako samoobslužné místo pro bezpečnou a důvěrnou komunikaci mezi občanem a státem. Je důležité zmínit, že se jedná o transakční/soukromou část Portálu veřejné správy, která zajišťuje osobní přístup prostřednictvím přihlášení uživatele. Portál občana byl do ověřovacího provozu nasazen v červenci 2018. Portál občana poskytuje služby občanovi přímo, z prostředí portálu, nebo zprostředkovaně/přeneseně, a to

⁴⁴ Portál veřejné správy – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/portal-verejne-spravy.aspx>

⁴⁵ MATEŠ, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6. s. 70

odkázáním občana na portály dalších úřadů bez nutnosti opětovného přihlašování a ověřování identity. Založení datové schránky (fyzické nebo podnikající fyzické osoby)⁴⁶.

Služby Portálu občana

- Přidání datové schránky (fyzické nebo podnikající fyzické osoby)
- Žádost o nový řidičský průkaz z důvodu konce platnosti
- Výpis bodového hodnocení řidiče
- Výpis z Rejstříku trestů
- Výpis z živnostenského rejstříku
- Archivace datových zpráv
- Notifikace na konec platnosti dokladů
- Informace z registru silničních vozidel
- Informace z centrálního registru řidičů
- Informace z katastru nemovitostí
- Přístup k eReceptu
- Přístup do Očkovacího portálu
- Přístup do aplikace Jednotný registrační formulář (RŽP) pro vyřízení živnostenského oprávnění
- Přístup k podání daňového přiznání na portálu MOJE daně
- Přístup k informacím o pracovní neschopnosti na ePortálu ČSSZ
- Přístup k přehledu o důchodovém pojištění na ePortálu ČSSZ
- Přístup do důchodové kalkulačky na ePortálu ČSSZ
- Přístup do portálu Úřadu práce a jeho službám
- Přístup k portálům obcí, měst a krajů
- Nové služby a portály neustále přibývají

⁴⁶ Portál občana – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/portal-obcana.aspx>

Přihlášení do Portálu občana

Existují různé možnosti přihlášení. Zvolený způsob přihlášení určuje i rozsah služeb, které jsou uživateli přístupné, v době psaní práce jsou následující možnosti přihlášení⁴⁷:

- Přihlášení pomocí eObčanky (poskytované MVČR)
- Přihlášení pomocí NIA ID (poskytované MVČR)
- Přihlášení pomocí datové schránky typu fyzické nebo podnikající fyzické osoby (poskytované MVČR)
- Přihlášení pomocí čipové karty STARCOS (poskytované I. CA)
- Přihlášení pomocí služby mojeID (poskytované CZ.NIC)
- Přihlášení pomocí služby Mobilní klíč eGovernmentu (poskytované MVČR)
- Přihlášení pomocí služby ČSOB Identita (poskytované ČSOB, a. s.)
- Přihlášení pomocí služby Bankovní Identita České spořitelny (poskytované Českou spořitelnou, a. s.)
- Přihlášení pomocí služby bankovní identita KB (poskytované Komerční bankou, a. s.)
- Přihlášení pomocí služby MONETA Bankovní identita (poskytované MONETA Money bank, a. s.)
- Přihlášení pomocí služby bankovní identita Air Bank (poskytované Air Bank, a. s.)
- Přihlášení pomocí služby RB identita (poskytované Raiffeisenbank, a. s.)

Je však doporučeno přihlašovat se jedním z identifikačních prostředků (pozn. občan může mít těchto identit více, možnosti přihlášení jsou na sobě nezávislé) a také webová aplikace Portál občana umožňuje připojení a využití služeb datové schránky přímo z prostředí portálu. Jak je také popsáno v podkapitole [Datové schránky](#), na Portálu občana přes identitu lze zřídit i datovou schránku.

Identita občana

Dle „Slovníku pojmů eGovernmentu“ je identita občana, dříve známá pod pojmem digitální nebo elektronická identita, která je obdobou fyzické identity, nezbytné ve světě informačních systémů a internetu, sada vlastností, která jednoznačně určuje konkrétní

⁴⁷ Portál občana – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/portal-obcana.aspx>

osobu⁴⁸. Identitou občana se zabývá zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, který ve svém § 2 říká, že vyžaduje-li právní předpis nebo výkon působnosti prokázání totožnosti, lze umožnit prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace pouze prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace (dále jen „kvalifikovaný systém“)⁴⁹.

Pro bezpečné a zaručené ověření totožnosti občana, který chce užívat online služby veřejné správy, slouží Národní bod, neboť poskytovatelé online služeb potřebují zaručenou informaci o tom, kdo se jako klient (identifikace občana) přihlašuje k jimi poskytovaným službám. K online prokazování totožnosti slouží různé identifikační prostředky, jejichž poskytovatelé musí mít dle zákona akreditaci a jsou napojeni na národní bod⁵⁰.

Národní bod

Národní bod je zřízen zákonem č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, zákon zároveň stanovuje podmínky pro účastníky procesu elektronické identifikace. Identifikační prostředky jsou v současné době vydávány státem i soukromoprávními kvalifikovanými poskytovateli, který však získal akreditaci Ministerstva vnitra a je napojen na Národní bod pro identifikaci a autentizaci (NIA)⁵¹.

Identifikační prostředky

Identifikační prostředky slouží pro vzdálené prokazování totožnosti při využívání online služeb. Občan si zvolí prostředek, kterým se chce identifikovat. Elektronická identita se prozatím nezískává automaticky, musí se o ni žádat.

Kvalifikovaný správce (tedy nějaký člověk v roli úředníka) musí ověřit totožnost občana a vytvořit mu identifikační prostředek (kartu, USB klíč, kódy). Občan si může vybrat identifikační prostředek, které nabízí stát, nebo si může vybrat z nabídky soukromých firem⁵².

⁴⁸ Slovník pojmů eGovernmentu [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvitání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online] [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: https://archi.gov.cz/slovník_egov?

⁴⁹ 250/2017 Sb. Zákon o elektronické identifikaci. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-250>

⁵⁰ Úvod – Portál národního bodu. *Object moved* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.identitaobcana.cz/Home>

⁵¹ Úvod – Portál národního bodu. *Object moved* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.identitaobcana.cz/Home>

⁵² Čím je možné se přihlásit v prostředí národního bodu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/idp/>

Státem nabízené identifikační prostředky:

➤ Elektronický občanský průkaz

Jedná se o prostředek na vysoké úrovni záruky, musí mít aktivovaný kontaktní elektronický čip vydaný po 1. 7. 2018. K použití občanského průkazu jako identifikačního prostředku pro přihlášení k online službám je však potřeba následující postup:

- *Aktivace* (provádí se zadáním přístupových kódů na pracovišti osobních dokladů na jakémkoliv úřadu obce s rozšířenou působností při vyzvednutí občanského průkazu nebo kdykoliv poté, když chce občan začít používat identifikační funkci občanského průkazu. Pozn. elektronické funkce průkazu lze také deaktivovat prostřednictvím linky podpory Správy základních registrů. Jedná se o trvalou deaktivaci identifikační funkce. Opětovná aktivace ale možná není, je nutné požádat o vydání nového občanského průkazu).
- *Vlastnictví čtečky* (pro použití elektronického občanského průkazu je nutné mít čtečku, některé notebooky nebo klávesnice už v sobě mají zabudované čtečky čipových karet, tzv. Smart card. Pokud uživatel nemá zařízení s integrovanou čtečkou, musí si pořídit externí čtečku, kterou lze připojit pomocí konektoru (USB, PCMCIA) nebo bezdrátově (Bluetooth). Čtečky musí splňovat základní parametry, musí být kompatibilní s operačním systémem PC, na kterém má být čtečka používána. Nejvyšší cena čtečky pro připojení přes USB je zhruba 200,- Kč.)⁵³.

⁵³ Občanský průkaz s čipem | EOP | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23.07.2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/eop/>

Obrázek 3 Proces použití elektronického občanského průkazu⁵⁴

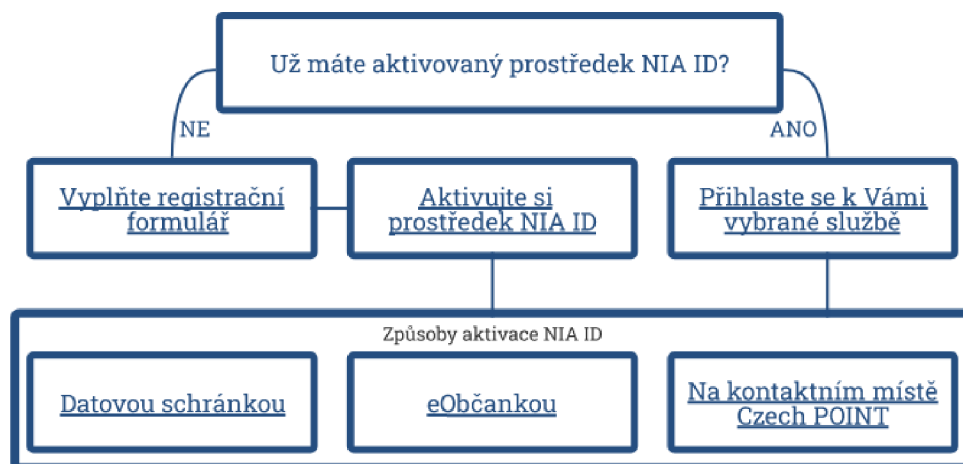
➤ NIA ID

NIA ID je zdarma poskytovaný identifikační prostředek založený na kombinaci jména, hesla a SMS kódu, dříve označovaný jako uživatelský účet, OTP či UPS. Jedná se o tzv. dvou faktorový způsob ověření, tedy občan zadá přístupové údaje tvořené uživatelským jménem a heslem, které si zvolí během registrace a následně zadá jednorázově vygenerovaný SMS kód, který přijde na jeho mobilní telefon.

Založení tohoto prostředku lze provést prostřednictvím registračního formuláře na webu <https://www.identitaobcana.cz/ProfileRegistration> a před prvním použitím je potřeba provést jeho aktivaci:

- 1) prostřednictvím přihlášení do datové schránky, nebo
- 2) ověřením pomocí eObčanky, anebo
- 3) osobní návštěvou kontaktního místa veřejné správy Czech POINT.

⁵⁴ Občanský průkaz s čipem | EOP | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/eop/>

Obrázek 4 Proces zřízení NIA ID⁵⁵

➤ Mobilní klíč eGovernmentu

Mobilní klíč eGovernmentu je zdarma poskytovaný identifikační prostředek, který představuje využití přihlašování bez potřeby zadávání dalších ověřovacích kódů. Jedná se o aplikaci, po jejíž instalaci z webového portálu <https://info.identitaobcana.cz/mep/> a aktivaci na mobilním zařízení je umožněno přihlašování ke službám využívajícím elektronickou identifikaci prostřednictvím Národního bodu⁵⁶.

Aplikace mobilního klíče je shodná se stávající aplikací mobilního klíče ISDS. Pokud občan vlastní tuto aplikaci, aktualizací této aplikace se získává možnost využít ji i pro přihlašování ke službám prostřednictvím Národního bodu.

Mobilní klíč je také možné využít pro přihlášení k zahraničním službám prostřednictvím mezinárodní brány (IIG – International ID Gateway). Podmínkou využití Mobilního klíče pro takové přihlášení ale je, že nebyl založen prostřednictvím datové schránky. Pokud Mobilní klíč byl aktivován datovou schránkou, je nutné ho před přihlášením přes mezinárodní bránu ověřit⁵⁷.

⁵⁵ Identifikační prostředek NIA ID | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/ups/>

⁵⁶ Identifikační prostředek Mobilní klíč eGovernmentu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/mep/>

⁵⁷ Identifikační prostředek Mobilní klíč eGovernmentu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/mep/>

Aktivaci mobilního klíče lze provést následujícími způsoby⁵⁸:

- V případě již využívání přihlášení mobilním klíčem do systému datových schránek, se aktivace provede po přihlášení do ISDS, kde je nutné v nabídce nastavení (ozubené kolečko) vybrat "MOŽNOSTI PŘIHLÁŠENÍ" a dále pokračovat zvolením "Zřízení Identity občana". Poté je nutné zvolit druh identifikačního prostředku, na výběr je Mobilní klíč eGovernmentu a NIA ID. V případě, že občan má založené NIA ID, bude tato možnost zakázaná, i zde platí, že každý občan může mít pouze jednu NIA ID. Při výběru daného identifikačního prostředku se následně zobrazí stránka pro jeho založení/připojení.
- Pokud již občan vlastní jiný identifikační prostředek pro přihlášení prostřednictvím Národního bodu, je nutné se přihlásit svým stávajícím identifikačním prostředkem na portál národního bodu a v sekci „Občan“ zvolit dlaždici „Připojení mobilního klíče“. Následně se odvíjí stejné připojení, jako v předcházejícím bodě.

Připojení pro dva výše zmíněné způsoby spočívá ve spárování mobilního zařízení s Národním bodem, čímž dojde k připojení identifikačního prostředku Mobilní klíč eGovernmentu k profilu občana. Nutné je vyfotit (naskenovat) zobrazený QR kód prostřednictvím mobilní aplikace Mobilní klíč eGovernmentu.

- Pokud občan nevyužívá přihlášení prostřednictvím Národního bodu a chce si založit Mobilní klíč eGovernmentu jako svůj první identifikační prostředek, je nutné iniciovat připojení Mobilního klíče eGovernmentu k Národnímu bodu přímo z nainstalované mobilní aplikace. Po zadání mobilního telefonního čísla přijde na určené telefonní číslo potvrzovací kód, který se opíše do mobilní aplikace. Vzápětí se vygeneruje identifikační kód a návod, jak dále postupovat na pobočce Czech POINT, kde je nutné podat „Žádost o poskytnutí referenčních údajů z registru obyvatel jiné osobě“, kterou je v tomto případě Správa základních registrů.

Identifikační prostředky nabízené soukromoprávními kvalifikovanými poskytovateli:

- Čipová karta Starcos

Čipová karta Starcos společnosti První certifikační autorita a.s., má významné uplatnění jako bezpečné zařízení (kvalifikovaný prostředek) pro vytváření elektronického

⁵⁸ Vznik | Mobilní klíč eGovernmentu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/mep/VznikNB.aspx>

podpisu (QESCD). Pro vytváření kvalifikovaného elektronického podpisu je jejich využití vyžadováno legislativou EU⁵⁹.

➤ MojeID

MojeID od sdružení CZ.NIC, zájmového sdružení právnických osob, má významnou výhodu, že je s ním možné přihlašovat se k tisícům služeb, například do e-shopů, knihoven, k online službám státní správy a samosprávy a dalším institucím. Též, pokud se uživatel této identity například přestěhuje, změní telefonní číslo apod., a má zpřístupněnou službu veřejné správy, tento údaj se „opraví“ u všech služeb, k nimž je uživatel registrován, musí se však změnit pouze v mojeID⁶⁰.

➤ Bank ID

Bank ID je metoda digitálního ověření totožnosti, díky ní je možné bezpečně se přihlásit do portálů různých firem a státní správy, a stejně tak jednoduše do internetového bankovníctví. Banky, které doposud BANK ID poskytují, jsou: Československá obchodní banka, a. s., Česká spořitelna, a. s., Komerční banka, a. s., Air Banka, a. s., MONETA Money Bank, a. s., Raiffeisenbank, a.s. a Fio banka, a.s.

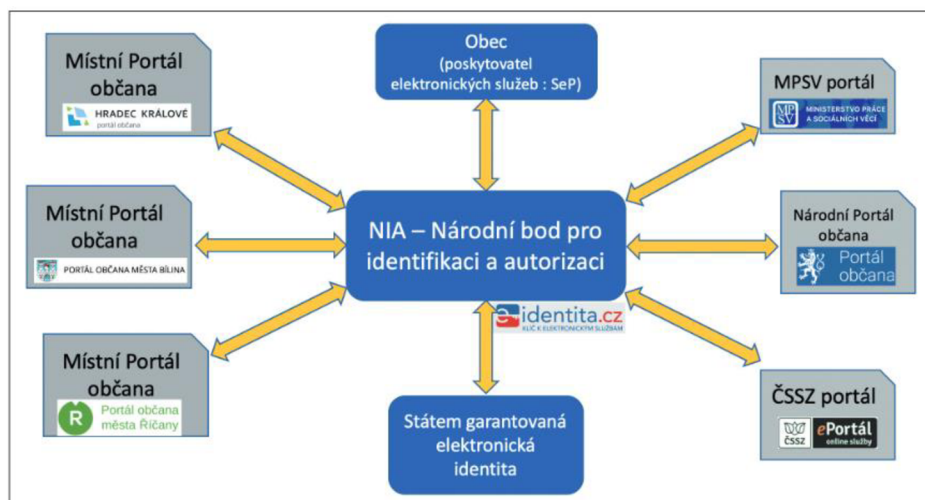
Využití NIA městy a obcemi

Města a obce musí zvládnout efektivní správu ICT tak, aby přinášely prospěch svým občanům. Proto se mnohé municipality v uplynulých letech zaměřily na vytváření samoobslužných portálových řešení, mnohdy označované jako místní Portály občana. Na těchto portálech mohou občané, žijící v dané obci vzdáleně a samoobslužně vyřizovat úkony v místně příslušných agendách. Společným prvkem s Portálem občana mají způsob přihlašování. Viz obrázek č. 5 Využití NIA v místních portálech⁶¹.

⁵⁹ I.CA | Čipová karta Starcos. *I.CA | I.CA home* [online]. Copyright © Copyright První certifikační autorita, a.s. [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.ica.cz/karta-vlastnosti>

⁶⁰ MojeID – Proč mojeID. [online]. [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.mojeid.cz/cs/proc-mojeid/>

⁶¹ LUKÁŠ, Martin. *Využijí města a obce Národní identitní autoritu, a jak?* Informační a komunikační technologie. Moderní obec. Praha. 12/2020 str. 36 [cit. 23. 07. 2022].

Obrázek 5 Využití NIA v místních portálech⁶²

Komunikační infrastruktura veřejné správy a Centrální místo služeb

Dle popisu Architektury eGovernmentu ČR je Komunikační infrastruktura veřejné správy a Centrální místo služeb (dále „KIVS/CMS“) centrální funkční celek, jehož primárním účelem je zprostředkovávat řízené a evidované propojení informačních systémů subjektů státní správy a samosprávy ke službám (aplikacím), které poskytují informační systémy jiných subjektů státní správy a samosprávy s definovanou bezpečností a SLA parametry, tj. přístup ke službám eGovernmentu (*pozn. Service-level agreement (SLA) je termín, který označuje smlouvu sjednanou mezi poskytovatelem služby a jejím uživatelem. Většinou se SLA týká oblasti IT*). Skládá se ze dvou hlavních složek, jednak Centrálního místa služeb (CMS) a následně sítí, které jsou s ním propojeny (KIVS). Pro účely tohoto popisu se bere CMS/KIVS jako jeden celek, tedy samostatná a oddělená infrastruktura sloužící pro síťové a bezpečné propojení eGovernmentu. KIVS jako samostatný pojem je také používán jako specifická možnost připojení do CMS. Při používání CMS/KIVS se myslí celek, který obsahuje obecně jakýkoliv způsob připojení⁶³.

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v aktuálním znění, zavedl povinnost publikovat služby ISVS jednotlivým uživatelům prostřednictvím Centrálního místa služeb, a cílem je: publikovat bezpečným způsobem přes CMS/KIVS všechny aplikační služby centralizovaných ISVS se současným zajištěním bezpečného

⁶² LUKÁŠ, Martin. *ServiceLevel Management, aneb jak řídit služby v municipalitách (1): Informační a komunikační technologie. Moderní obec*. Praha. 12/2021 str. 36 [cit. 23. 07. 2022].

⁶³ Komunikační infrastruktura veřejné správy [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online]. [cit. 21.09.2022] Dostupné z: https://archi.gov.cz/nap:komunikacni_infrastruktura_veřejne_spravy

přístupu jednotlivých orgánů veřejné správy k těmto službám při výkonu jejich působnosti. Umožnit bezpečný přístup k aplikačním službám ISVS určeným pro koncové klienty VS ze sítě internet a zabezpečit bezpečné síťové prostředí pro zajištění interoperability v rámci EU⁶⁴.

3.2 Klíčové instituce pro digitalizaci veřejné správy

Česká republika měla samostatný ústřední orgán Ministerstvo informatiky pro správu informační a komunikační technologií, pro elektronické komunikace a pro poštovní služby (s výjimkou věcí svěřených do působnosti Českého telekomunikačního úřadu). Ministerstvo informatiky bylo koordinátorem rozvoje elektronické VS a zabývalo se rovnou soutěží na telekomunikačním trhu a rozvojem elektronického obchodu a dále mělo za úkol podporovat počítačovou gramotnost. Zřízení tohoto ministerstva bylo zlomové v procesu využití informačních a komunikačních technologií (ICT) v oblasti VS. Ministerstvo fungovalo pouze v období od roku 2003 až do roku 2007⁶⁵. Po zániku Ministerstva informatiky byla podstata jeho působnosti přenesena na **Ministerstvo vnitra** novelou kompetenčního zákona. V současné době se správou digitalizace na Ministerstvu vnitra zabývá Sekce veřejné správy a eGovernmentu, především **odbor eGovernmentu, odbor hlavního architekta eGovernmentu a Odbor koordinace informačních a komunikačních technologií a eGovernment cloudu.**

Důležitým orgánem v této oblasti je **Rada vlády pro informační společnost** (vznik 28. 3. 2007), která dne 17. srpna 2022 přešla z gesce Ministerstva vnitra na Úřad vlády společně se svou agendou. Rada vlády pro informační společnost (RVIS) je stálým řídicím, poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády pro oblasti rozvoje digitálních služeb ve veřejné správě a pro oblast eGovernmentu. RVIS se dále věnuje programu Digitální Česko, řízení realizace Informační koncepce ČR, využití informačních a komunikačních technologií včetně automatizace, umělé inteligence, a robotizace ve veřejné správě, oblast informační společnosti a dalším oblastem digitální agendy, včetně jejího evropského

⁶⁴ Komunikační infrastruktura veřejné správy [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online]. [cit. 21.09.2022] Dostupné z: https://archi.gov.cz/nap:komunikacni_infrastruktura_veřejne_spravy

⁶⁵ Nové ministerstvo informatiky startuje | Moderní obec. *Moderní obec* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/nove-ministerstvo-informatiky-startuje/>

rozměru⁶⁶. Dále je zde nutné zmínit roli místopředsedy vlády pro digitalizaci, kterým je současně Ivan Bartoš (od 19. ledna 2022), a stojí v čele RVIS (dříve jím byl vládní zmocněnec pro informační technologie a digitalizaci).

Dalšími důležitými institucemi jsou státní podniky: **Národní agentura pro komunikační a informační technologie** (NAKIT) a **Státní pokladna Centra sdílených služeb** (SPCSS). Hlavní předmět činnosti SPCSS je zaměřen na poskytování služeb provozu IT (infrastruktury, výpočetního výkonu, OS, databází a aplikací v našich bezpečných datových centrech)⁶⁷. NAKIT byla založena 1. února 2016 jako servisní organizace Ministerstva vnitra ČR. Poskytuje služby v oblasti informačních a komunikačních technologií, zajišťuje koncepční rozvoj kritické komunikační infrastruktury a bezpečné řešení sdílených služeb státu⁶⁸.

Vzhledem ke stávající koordinaci digitalizace na návrh vicepremiéra pro digitalizaci Ivana Bartoše, byl schválen vznik nového státního úřadu. Jeho kompetencí by měla být koordinace ISVS, dále péče o centrální sdílené služby – tedy registry dle zákona o el. identifikaci a služby vytvářející důvěru, o Czech POINT a Datové schránky a další systémy, které splňují parametry centrálních sdílených služeb. Podstatnou kompetencí by měla být i problematika eGovernment Cloudu a poskytování infrastruktury i aplikací státu tímto způsobem⁶⁹. Tento úřad bude mít název **Digitální a informační agentura** (DIA), jeho vznik je od 1. 1. 2023, kdy se bude „nabírat“ nový ředitel agentury (již předčasně byla vyhlášena výběrová řízení, což sklidilo velkou kritiku i od politické reprezentace) a od 1. 4. 2023 se má pod DIA přesunout odbor hlavního architekta eGovernmentu, který má zároveň získat podstatně širší pravomoc, dále odbor eGovernmentu a odbor eCloudu z MVČR. Pod DIA se také transformuje Správa Základních registrů, a též pod DIA by měla vykonávat svou činnost NAKIT. Činnost agentury by měla přinést efektivní změny v ICT procesech ve veřejné správě. Avšak již před schválením vzniku agentury (tomuto předcházela projekt, který zmapoval celou situaci stávající IT koordinace apod.) záměr nebyl zcela pozitivně vnímán

⁶⁶ Rada vlády pro informační společnost | Vláda ČR. *Úvodní stránka | Vláda ČR* [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rvis/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost-198607/>

⁶⁷ O nás – Státní pokladna Centrum sdílených služeb, s. p. *Státní pokladna Centrum sdílených služeb, s. p.* [online]. Copyright © Copyright SPCSS 2022 [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.spcss.cz/onas/>

⁶⁸ O nás – NAKIT. *Národní agentura pro komunikační a informační technologie – NAKIT* [online]. Dostupné z: <https://nakit.cz/o-agenture-nakit/>

⁶⁹ Stát založí Digitální a informační agenturu. Bude řídit digitalizaci a e-government - Lupa.cz. *Lupa.cz - server o českém Internetu* [online]. Copyright © 1997 [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/stat-zalozi-digitalni-a-informacni-agenturu-bude-ridit-digitalizaci-a-e-government/>

některými stávajícími odborníky, kterých se daná transformace týká, a také mnozí poslanci a senátoři se ke vzniku stavěli skepticky (nový úřad v době krize)⁷⁰.

Efektivita a přínosy DIA se očekávají dle Michala Bláhy po 18 až 24 měsících její činnosti⁷¹.

3.3 Základní dokumenty k digitalizaci veřejné správy

3.3.1 Klientsky orientovaná veřejná správa ČR 2030 – Koncepce rozvoje veřejné správy na období 2021–2030

Koncepce Klientsky orientovaná veřejná správa ČR 2030 je strategický dokument rozvoje VS ČR pro nadcházející desetiletí. Zastřešuje vize k dosažení maximální míry „proklientské“ orientace VS prostřednictvím celkem 5 strategických cílů orientovaných na zvýšení dostupnosti a kvality služeb veřejné správy, zlepšení fungování systému veřejné správy i jejích institucí, zkvalitnění lidských zdrojů, stejně jako komunikace veřejné správy s klienty a usnadnění participace občanů na veřejném dění. Koncepce byla vládou ČR schválena usnesením č. 562 ze dne 25. května 2020 a bude realizována ve spolupráci s dalšími resorty, které budou v rámci ní realizovat své aktivity.⁷²

3.3.2 Digitální Česko

Jedná se o soubor koncepcí, které zajišťují předpoklady dlouhodobé prosperity České republiky v prostředí probíhající digitální revoluce. Tvoří jej tři hlavní pilíře, někdy označované za dílčí koncepcie či strategie:

- 1) Česko v digitální Evropě, které je v gesci Úřadu vlády
 - hlavní pilíře:
 - institucionální zajištění koordinace a financování implementace koncepce;
 - zajištění komunikace o aktuálních tématech a příležitostech v digitální agendě EU;
 - prosazování národní pozice ČR u prioritních témat v digitální agendě.

⁷⁰ Zpracováno volně dle informací a debat s pracovníky MVČR

⁷¹ BLÁHA, Michal (Hlídač státu): Digitální transformace státu vlastně není o IT. A inovace se nedají dělat bez chyb - Lupa.cz. *Lupa.cz - server o českém Internetu* [online]. Copyright © 1997 [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/michal-blaha-hlidac-statu-digitalni-transformace-statu-vlastne-neni-o-it-a-inovace-se-neda-delat-bez-chyb/>

⁷² Koncepce Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/koncepce-klientsky-orientovana-verejna-sprava-2030.aspx>

2) Informační koncepce České republiky 2020, které je v gesci Ministerstva vnitra

- obsahuje zejména:

- Architektonické principy eGovernmentu a elektronizace veřejné správy
- Zásady pro řízení ICT ve veřejné správě
- Základní koncepční povinnosti pro budování, rozvoj a provoz ISVS a jejich propojování a pro budování sdílených služeb EG
- Hlavní a dílčí cíle pro efektivní rozvoj eGovernmentu a ISVS

Celkově se jedná o oblast problematiky známou pod názvem „eGovernment“ České republiky a hlavními cíli jsou:

- Uživatelsky přívětivé a efektivní on-line služby pro občany a firmy
- Digitálně přívětivá legislativa
- Rozvoj celkového prostředí podporujícího digitální technologie v oblasti eGov
- Zvýšení kapacit a kompetencí zaměstnanců ve veřejné správě
- Efektivní a centrálně koordinované ICT veřejné správy
- Efektivní a pružný digitální úřad

3) Koncepce Digitální ekonomika a společnost, které je v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Tento strategický dokument má za cíl zajistit koordinaci agend spadajících do všech oblastí digitální ekonomiky a života společnosti, napříč veřejnou správou, hospodářskými a sociálními partnery, akademickou sférou a odbornou veřejností.

Každým rokem se vydává zpráva o plnění programu Digitálního Česka, která zároveň popisuje současný stav událostí, probíhajících činností a výhled na další období.

Tento logický celek je tedy tvořen vrcholovými cíli uvedených v dílčích strategiích a pokrývá oblasti od interakce České republiky v Evropské unii v digitální agendě, přes digitální veřejnou správu, až po přípravu a interakci společnosti a ekonomiky České republiky na konzumaci digitalizace. Je velmi důležitým strategickým dokumentem, dle kterého se odvíjí celá digitalizace veřejné správy⁷³.

⁷³ Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Rada vlády pro informační společnost. Copyright © [cit. 30. 12.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

3.3.3 Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ICT služeb

Strategie navazuje na „Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020“, který v několika směrech dále rozpracovává. Zaměřuje se na realizaci strategického cíle „Zvýšení dostupnosti a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím nástrojů eGovernmentu“.

Základní strategické cíle rozvoje služeb veřejné správy a ICT služeb:

- ✓ od nekoordinovaného řízení ICT státu ke koordinovanému, postavenému na jednotné architektuře a jednotných pravidlech;
- ✓ od závislosti na dodavatelích k vlastní kompetenci k efektivnímu řízení vývoje a provozu ICT v ČR;
- ✓ od nezávislých a nejednotných procesů veřejné správy ke standardizovaným, provázaným, kvalitním, efektivním a měřitelným službám veřejné správy;
- ✓ od specializovaných úředních přepážek k digitální samoobsluze umožněné koordinovanou publikací uživatelsky přívětivých ICT služeb;
- ✓ od izolovaných dat k propojeným a otevřeným datům veřejné správy a ke kvalifikovaným rozhodnutím vedoucím k vyšší efektivnosti služeb VS;
- ✓ od izolovaných výpočetních systémů ke sdíleným ICT službám (od izolovaných provozních prostředí ke koordinované síti Národních a regionálních datových center propojených bezpečnou komunikační infrastrukturou);
- ✓ od izolovaných identitních systémů k jednotným identitním systémům uživatelů služeb veřejné správy a úředníků veřejné správy;
- ✓ od pasivního přijímání legislativy a ICT projektů EU k aktivní participaci na přípravě nové legislativy a ICT projektů EU.

Všechny cíle a s nimi související opatření respektují společný princip „Od nepopsaného (neznámého), přes poznané a popsané, k efektivně řízenému“⁷⁴.

⁷⁴ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy. Databáze strat2015egii – portál pro strategické řízení. *Databáze Strategii – home | Databáze strategií – portál pro strategické řízení* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/strategie-rozvoje-ict-sluzeb-verejne-spravy?typ=download>

3.3.4 Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020

Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020 definuje témata pro další etapu modernizace a rozvoje veřejné správy a eGovernmentu, zejména směrem k zefektivnění a zkvalitnění práce veřejných institucí v souladu se strategickými dokumenty Evropské komise (Evropa 2020) i české vlády (Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012–2020 a Národní program reforem České republiky 2014).

Globálním cílem tohoto Strategického rámce je zvýšit kvalitu, efektivitu a transparentnost veřejné správy, a to cílenou intervencí zaměřenou na vybraná slabá místa veřejné správy, při naplňování principů dekoncentrace, decentralizace a subsidiarity⁷⁵.

3.3.5 Strategický rámec Česká republika 2030

Strategický rámec Česká republika 2030 je zastřešujícím vládním dokumentem pro všechny úrovně: národní, krajskou a místní, vytváří tak základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na těchto úrovních (tzn. nenahrazuje sektorové dokumenty). Cílem je zvyšování kvality života všech obyvatel ČR při respektování přírodních limitů. Na základě strukturální analýzy současného stavu a trendů formuluje strategické a specifické cíle, kterých by Česká republika měla do roku 2030 dosáhnout⁷⁶.

3.3.6 Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR

Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR obsahuje koncepci, jak ve veřejné správě řešit celou řadu dlouhodobých problémů v oblasti informačních systémů, aplikací a informačních a komunikačních technologií, a jak v této oblasti maximalizovat výhody plynoucí z využívání sdílených služeb, mj. aby nedocházelo při nákupu a využívání ICT služeb k nevhodnému vynakládání finančních prostředků státu.

⁷⁵ Strategický rámec rozvoje – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

⁷⁶ Strategický rámec Česká republika 2030 - ČR 2030 | Strategie. *Česká republika 2030 - Udržitelná ČR 2030* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/>

Hlavní cíle Strategického rámce Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR:

- ❖ Zefektivnění a optimalizace provozu ICT a podpory informačních systémů / aplikací veřejné správy, které instituce veřejné správy využívají na podporu svých agend či podpůrných a administrativních procesů, a to cestou sdílených služeb eGovernment cloudu.
- ❖ Konsolidace datových center, čímž se rozumí záměr postupně přesunout provoz většiny IS veřejné správy z datových center jednotlivých institucí veřejné správy do datových center státu (státní část eGovernment cloudu), resp. do datových center komerčních subjektů (komerční část eGovernment cloudu) – a to do roku 2022.
- ❖ Postupně definovat standardy pro vybrané softwarové aplikace podporující stejnou agendu, či podpůrný a administrativní proces – opět do roku 2022.⁷⁷

3.3.7 Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020 (GeoInfoStrategie)

Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020 stanovuje základní směřování státu v oblasti prostorových informací za dodržení mezinárodních závazků, kterými je Česká republika v oblasti prostorových informací vázána. Strategie s využitím zavedených principů a terminologie čtyřvrstvé architektury eGovernmentu rozpracovává základní principy rozvoje veřejné správy a eGovernmentu v oblasti prostorových informací a zaměřuje se na řešení specifických problémů v dané oblasti v ČR. Strategie navrhuje zajištění kvalitních garantovaných prostorových informací a služeb založených nad prostorovými daty nejen pro efektivní výkon veřejné správy, ale i pro potřeby celé společnosti. Globálním cílem strategie je vytvořit podmínky pro tvorbu, správu a účelné využití prostorových informací ve společnosti a tím podpořit socioekonomický růst a konkurenceschopnost ČR. Je poukazováno na správné používání prostorových informací, jejich využívání v agendách VS a umožnění jejich využívání také dalším/třetím stranám. Tato Strategie přispívá k racionalizaci hospodaření státu a odstranění

⁷⁷ Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR (2016) | Databáze strategií – portál pro strategické řízení. *Databáze Strategií – home | Databáze strategií – portál pro strategické řízení* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/strategicky-ramec-narodniho-cloud-computingu-egovernment-cloud-cr?typ=download>

všech forem plýtvání veřejnými prostředky, k naplňování vládních priorit rozvoje České republiky, především k rozvoji podmínek pro svobodné podnikání, k nastartování udržitelného hospodářského růstu a zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky země, k rozvoji kvalitních a všeobecně dostupných veřejných služeb v oblasti dopravy a bezpečnosti, k efektivnímu využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě; představuje tak silnou podporu i pro naplňování resortních priorit v oblasti prostorových informací⁷⁸.

3.3.8 Akční plán „eGovernment“ na období 2016–2020

Akční plány „eGovernment“ jsou politické nástroje, které mají urychlit modernizaci orgánů veřejné správy v Evropské unii. Podporují koordinaci a spolupráci členských států a Komise a vedou ke společným akcím v oblasti elektronické veřejné správy. Plán se opírá o vizi, kdy „do roku 2020 budou orgány veřejné správy a veřejné instituce v Evropské unii otevřené a měly by podporovat začlenění a všem občanům a podnikům v EU budou bez ohledu na hranice poskytovat uživatelsky vstřícné, účinné, komplexní digitální veřejné služby“. Cíle Akčního plánu pro eGovernment na období 2016–2020:

- ❖ Modernizace veřejné správy.
- ❖ Dosažení jednotného digitálního trhu.
- ❖ Více zapojit občany a firmy při vytváření vysoce kvalitních veřejných služeb⁷⁹.

3.3.9 Aktualizovaný Akční plán pro rozvoj digitálního trhu

Aktualizovaný Akční plán pro rozvoj digitálního trhu určuje postup ČR v digitalizaci a rozvoji digitální ekonomiky. Shrnuje směřování vládní politiky a klíčová opatření, která jednotlivá ministerstva a koordinátor digitální agendy na podporu rozvoje digitálního trhu připravují (pozn. je zároveň prvním materiálem, který vznikl pod vedením koordinátora digitální agendy ČR a po detailní diskusi s ministerstvy, hospodářskými a sociálními

⁷⁸ GeoInfoStrategie2020+ - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/geoinfostrategie2020.aspx>

⁷⁹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. Akční plán EU pro „eGovernment“ na období 2016–2020. Urychlování digitální transformace veřejné správy [online]. [cit. 30.12.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0179&from=CS>

partnery a ICT byznysem). Plán nenahrazuje existující a schválené koncepční dokumenty, nýbrž je zastřešuje.

Obsahuje priority koordinace digitální agendy, rozděleny na průřezové a sektorové.

Mezi průřezové priority patří:

- 1) Budování jednotného digitálního trhu v Evropě, Revize strategických dokumentů k digitální agendě, Tvorba legislativy a hodnocení jejích dopadů na digitální agendu, Společnost 4.0, Měření vývoje digitální ekonomiky,
- 2) E-Skills,
- 3) E-Commerce,
- 4) E-Government,
- 5) E-Bezpečnost (Ochrana osobních údajů a ochrana soukromí, Kybernetická bezpečnost),
- 6) E-Výzvy (Otevřená data, Sdílená ekonomika, online platformy, SmartCities, Start-upy).

Mezi sektorové priority:

- 1) Rozvoj infrastruktury: Budování internetových sítí, Revize regulačního rámce EU pro sítě a služby elektronických komunikací, Digitalizace televizního vysílání, Rozvoj zemského digitálního vysílání Českého rozhlasu, Zajištění kybernetické bezpečnosti,
- 2) Rozvoj digitálních kompetencí a informatického myšlení v celoživotní perspektivě: Počáteční vzdělávání, Zvyšování digitální gramotnosti občanů,
- 3) Přístup ke zboží a službám na internetu: Ochrana dat online, Revize autorských práv, Revize směrnice o audiovizuálních mediálních službách, Snižování administrativní zátěže pro podniky,
- 4) E-Government: Elektronická komunikace s úřady, Elektronické zdravotnictví, Elektronická neschopenka, Elektronizace sociálních služeb, Elektronizace justice, Elektronizace správy daní, Elektronické nástroje podpory strategického řízení a plánování – Databáze strategií,
- 5) Nové trendy: Digitalizace v dopravě, Otevřená data, Smart Cities⁸⁰.

⁸⁰ ÚŘAD VLÁDY ČR. Aktualizovaný Akční plán pro rozvoj digitálního trhu [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: https://ipodpora.odborny.info/soubory/dms/wysiwyg_uploads/43be579033b505f7/uploads/Aktualizovan%C3%BD_Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_pro_roz.pdf

Vlastní práce

4.1. Úspěšné eGovernment projekty

Digitalizace veřejné správy se stala životně důležitou pro fungování moderního státu a služeb určené pro občany, což ostatně dokázala a podpořila také koronavirová krize, která omezila volný pohyb, sociální interakci ve společnosti apod. Jednoznačným favoritem v projektech jsou portálová řešení, snaha o sdílení dat, ale v rámci veřejné správy se taktéž vytvořily projekty, které zdánlivě nesměřují k elektronizaci VS jako takové, ale díky ní došlo k zefektivnění a zpřesnění konkrétní agendy či procesu, jimiž se veřejná správa, resp. úřady musí zabývat. Na základě poznatků z literární rešerše a teoretické části, ve které jsou uvedeny trendy a výzvy klientsky orientovaného eGovernmentu, lze konstatovat, že se nejedná pouze o digitalizaci starých procesů, ale o jejich modernizaci a zjednodušení.

Významné projekty, jako je Portál občana, Datové schránky, Czech POINT apod. jsou z tohoto hodnocení vynechány, neb nejenže jsou popsány v předchozích kapitolách, ale bez nich by eGovernment, resp. elektronizace VS nemohla fungovat již vůbec. V této kapitole jsou tak popsány další projekty, které se významně na digitalizaci VS podílí, rozvíjí ji a modernizují. Zlomek níže uvedených úspěšných projektů je vybrán a popsán z portálu „EGOVERNMENT THE BEST“⁸¹. Projekty jsou vybrány na základě úspěšnosti a umístění v prvních příčkách.

Za úspěšné projekty lze tak z mnohých uvést především:

Na centrální úrovni:

- 1) **ePetice neboli Digitalizace petičního práva** (2022) Ministerstva vnitra: jedná se o vytvoření elektronického nástroje, umožňujícího sestavení petice, opatření podpisů uživatelů pod tuto petici a její doručení státnímu orgánu, v souladu se zákonem č. 85/1990 Sb., o právu petičním, cílovou skupinou je široká veřejnost (občané ČR), cizinci splňující zákonné podmínky, všechny orgány veřejné moci přijímající petice a odbor voleb Ministerstva vnitra spravující agendu o právu petičním.

⁸¹ EGOVERNMENT THE BEST. *Magazín Egovernment* [online]. Copyright © 2022 [cit. 25.12.2022]. Dostupné z: <https://www.egovernment.cz/rubrika/best/>

- 2) <https://archi.gov.cz> - **Národní architektura eGovernmentu veřejné správy ČR** (2019) Ministerstva vnitra: tento projekt byl realizován jako navazující na dokumenty Informační koncepce ČR a měl vyřešit problémy současného českého eGovernmentu, jednalo se o nejednotnost pojmů, společný plán a cíl, kterého se má dosáhnout atd. Na základě čtyř zpracovaných oblastí (metody řízení ICT veřejné správy, Slovník pojmů eGovernmentu, Národní architektonický rámec a Národní architektonický plán) se podařilo pokrýt jak architekturu samotnou, tak i způsoby řízení a jednotný "common language", tedy společný jazyk. Výsledky průběžného výzkumu v oblasti „common language“ pro modelování enterprise architektury veřejné správy jsou uvedeny v Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Project⁸². V [Příloze č.1](#) je zároveň popsán grafický jazyk ArchiMate.
- 3) **Digitalizace stavebního řízení a územního plánování** (2019) Ministerstva pro místní rozvoj: tento projekt zajišťuje integraci systémů vytvářených v rámci Digitalizace stavebního řízení a územního plánování (dále jen "DSŘÚP"), již existujících systémů veřejné správy a případně dalších nově vzniklých systémů, čímž je následně umožněno sdílet a využívat data mezi jednotlivými orgány veřejné správy. Tento projekt dále umožňuje činit úkony elektronickou formou přes Portál stavebníka a zajišťuje integraci dalších informačních systémů podporujících vedení procesů DSŘÚP elektronickou formou. Dokumentace lze ukládat v elektronické formě a zároveň umožňuje ukládat údaje o řízeních a postupech, rozhodnutích vydaných v rámci řízení, dokumentech, které jsou k nim vztaženy. Tato digitalizace má dopad na stavebníky, účastníky řízení a autorizované osoby, dále pak na stavební úřady, dotčené orgány státní správy a samosprávy a na vlastníky, správce nebo provozovatele veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury, kterým umožňuje činit úkony v rámci stavebního řízení a územního plánování elektronickou formou.

Na krajské úrovni:

- 1) **Nákupní portál Kraje Vysočina** (2020): cílem této aplikace je elektronizovat agendu nákupů vybraného zboží (ucelený proces počínaje naplněním nákupního košíku, vytvořením objednávky, která prochází schvalováním kompetentními osobami, pokračuje realizací objednávky dodavatelem a končí dodáním zboží a připojením

⁸² LUKÁŠ, Martin. ULMAN, Miloš – Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Gouvernement Projects. 2000. Linköping: EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, posters, and Projects of the International Conference EGOC-CeDem-ePart 2020.

dodacího listu/faktury). Obdobně procesně se schvalováním kompetentních osob je řešen i požadavek na realizaci veřejných zakázek na dodávky zboží z interních katalogů, který končí realizací dodávky připojením dodacího listu/faktury. Aplikace je určena pro Krajský úřad Kraje Vysočina a jím zřizované příspěvkové organizace.

- 2) **Řízení cash flow Kraje Vysočina (2022)**: tímto projektem kraj získává nástroj ke sběru relevantních informací o průběžném toku a stavu peněžních prostředků nástroj, pomocí kterého lze řídit i budoucí rozvojové aktivity kraje („KOLIK“ „KDY“ a „NA CO – na jednom místě pravdivé informace jak z hlediska objemu výdajů, tak času i obsahu, včetně informace o útvaru, který je za daný záměr, projekt, výdaj odpovědný). Dalšími funkcemi je provázání informace o plnění rozpočtu aktuálního roku s informacemi ve střednědobém výhledu rozpočtu na následující tři roky. Modelování potřeby finančních prostředků podle různých kritérií: mandatorní nebo fakultativní výdaje, časová připravenost nebo naléhavost záměru, projektu nebo konkrétního výdaje, účel použití, vazbu na vlastní či cizí zdroje apod. Uživatelé jsou samospráva Kraje Vysočina a zaměstnanci Krajského úřadu Kraje Vysočina.
- 3) **Geoportál MSK – část dopravní infrastruktura (2022, Moravskoslezský kraj)**: jedná se o implementaci IS pro podporu procesů silničního hospodářství a ostatních oborových systémů využívající data a informace o silniční síti (např. územní plánování, ochrana životního prostředí, správa majetku atd.). IS je s komplexním systémovým prostředím pro sběr, zpracování, sdílení, publikování a distribuci informací o síti pozemních komunikací Moravskoslezského kraje, jejich dílčích součástech a příslušenství ve vazbě na jednotnou georeferenční síť pozemních komunikací a stanovené povinnosti vlastníka technické a dopravní infrastruktury vyplývající ze stavebního zákona. Poskytuje aktuální a objektivní informace o stavu pozemních komunikací pro management kraje, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Správu silnic Moravskoslezského kraje, příspěvkovou organizaci a odbornou i laickou veřejnost. Zmapovává silnice II. a III. tříd ve třetí třídě přesnosti pro tzv. digitální mapu komunikací, přičemž tato data budou vstupem do Digitální technické mapy Moravskoslezského kraje. IS, resp. data jsou určeny pro občany, podnikatelé, zaměstnance ve veřejné správě.

Na úrovni měst a obcí:

- 1) **Platební automat pro placení poplatků města Děčín (2022):** platební automat je k placení poplatků využíván a vnímán jako prospěšný. Prozatím je umístěn uvnitř úřadu, ale předpokládá se umístění i mimo úřad. Možnost platby se tak rozšíří na kteroukoli denní dobu i mimo úřední hodiny.
- 2) **kAppka, inteligentní systém hlídání spotřeby a úniků vody pomocí chytrých vodoměrů Děčín (2022)** – implementací projektu se získá dokonalý přehled o spotřebě vody v městských budovách, školách, školkách, jídelnách atd. Zároveň se vytvoří automatický výstražný systém při jakékoliv anomálii ve spotřebě vody, např. havárii, IS umožní zaslání SMS konkrétnímu správci dané budovy, aby událost prověřil a zkontroloval. Cílová skupina projektu je vedení města, vedoucí odboru, ředitelé příspěvkových organizací, správci budov, i občané a vývojáři mající k dispozici tato opendata.
- 3) **Zdravá třída hl. m. Praha (2022)** – má za cíl monitoring kvality vnitřního prostředí ve školách; zlepšení kvality vnitřního vzduchu a tím zvýšení pozornosti studentů při výuce; hlídání teploty v místnostech v době, kdy neprobíhá výuka (noc, víkendy, prázdniny), v zimních měsících vhodné pro regulaci topného systému, aby nedocházelo ke zbytečnému přetápění místností v době, kdy není objekt využíván. Následně zde dochází k testování kombinovaných čidel CO₂, teploty a vlhkosti; prověření vhodné metody upozornění učitelů a studentů na překročení povolených hodnot; sledování průběhu měřených charakteristik v návaznosti na chování vnitřního prostředí učeben. Cílovou skupinou jsou zástupci gymnázia, resp. správci budov.
- 4) **Portál občana města** – Nymburk, Liberec, Cheb, Bílina a další města připojená na Portál občana (2018–2022). Zde se jedná o přidružení měst a obcí k Portálu občana, vytvoření dlaždice do Portálu občana, kdy obyvatelé daného regionu/města/obce komunikující s úřadem prostřednictvím portálového řešení. Nabízí se zde občanům automatizované služby přístupné přes webové stránky města, možnost nahlížet na stav svých pohledávek (poplatek za komunální odpad, poplatek za psa atd.), zadávat požadavky na změnu těchto pohledávek bez nutnosti navštívit příslušný úřad. Tímto v podstatě úřad prodlužuje svou „otevírací dobu“ úřadu na 24 h x 7, zvyšuje komfort a dostupnost vyřízení, snižuje nároky na administrativu, čekací dobu apod. Uživatelé jsou tak občané ČR, pracovníci konkrétního úřadu, zaměstnanci ostatních institucí.

4.2 Neúspěšné eGovernment projekty

V oblasti digitalizace veřejné správy se také některé projekty nepodaří dle představ naplnit, nebo nejsou uživateli, resp. cílovou skupinou využívány, jak se předpokládalo. Ale také mnohdy na ně není připravena legislativní půda.

Mezi neúspěšný projekt lze zařadit *projekt eVolby*. Dokonce již 30. září 2004 schválila Rada Evropy doporučení zabývající se právními, operačními a technickými standardy elektronického hlasování. Avšak její pozitiva, která jsou spatřována především v potenciálně vyšší voličské účasti, rychlosti sčítání a vyhodnocování hlasů, menších finančních nákladů, přiblížení voličů k politikům, možnosti snadných referend a nezpochybnění volebního hlasu, předčila negativa. Ty jsou zase spatřovány v (ne)bezpečnosti, argumentací, že se účast voličů nezvýší, že volba není přímá, dále že je riziko volby pod nátlakem, můžou se kupovat hlasy, bude se jednat o vysoké náklady, některé obyvatelstvo se vyčlení. I přesto, že Český statistický úřad, který volby zajišťuje, je připraven na modernizaci systému, je pozornost upřena na korespondenční alternativu. Aktuálně (7. listopadu 2022), představil ministr vnitra Vít Rakušan návrh zákona o správě voleb. Novela se však týká pouze administrativy (např. vedení seznamu voličů nebo podávání kandidátních listin), s elektronickým hlasováním se v tomto návrhu ale nepočítá. Dle slov ministra myšlenka elektronického hlasování a obecně větší digitalizace volebního procesu není opuštěno. Byla založena pracovní skupina z řad zástupců politických stran a další partnerů VS, kteří budou na téma dále diskutovat⁸³.

Když se ohlédneme do historie eGovernmentu, zejména roku 2012, jistě si vybavíme závažné nedostatky tehdy nového **Centrálního registru vozidel**, který způsoboval výpadky systému a tím velmi komplikované procesy na úřadech. Po následné analýze došlo ke zjištění, že nebyla respektována základní pravidla budování informačních systémů. Podcenila se zde problematika výstavby, financování a provozu informačních a telekomunikačních systémů. Tehdy se na základě těchto problému zapojila i komerční sféra, kterou reprezentovala ICT Unie a ve spolupráci s Radou vlády pro konkurenceschopnost a informační společnost vytvořili dokument "Stavíme informační

⁸³ Elektronické hlasování a větší digitalizace voleb se odkládá – ISVS.CZ | Aktuálně to nejdůležitější o ISVS a eGovernmentu zde na jednom místě. *ISVS.CZ | Aktuálně to nejdůležitější o ISVS a eGovernmentu zde na jednom místě. – Nenechte si ujít novinky. Využijte naše znalosti i zkušenosti ve svůj prospěch.* [online]. Copyright © 2022 [cit. 25.12.2022]. Dostupné z: <https://www.isvs.cz/elektronicke-hlasovani-a-vetsi-digitalizace-voleb-se-odklada/>

system" pro zamezení obdobných případů (pozn. nyní jsou již závazná pravidla pro výstavbu ISVS).

Velmi neúspěšným aktuálním projektem se stal tzv. **Czech POINT 2.0**. Projekt byl již jednou změněn a nově se zaměřil nejen na jeho generační obměnu, ale výraznou modernizaci, která spočívala ve zcela novém prostředí dle standardů gov.cz, včetně jeho formulářových řešení. Jeho budováním byl pověřen státní podnik NAKIT, nový systém měl být spuštěn koncem roku 2022. Náklady se pohybovaly v řádech vyšších desítek milionů korun. Z důvodu tehdejšího hraničního morálního zastarání HW a požadavku na ohraničenou vyšší životnost, došlo v říjnu 2019 k migraci řešení na novou HW platformu. Stávající řešení tak docílilo připravenosti poskytovat službu po přechodnou dobu, a fungovat souběžně do doby, než bude nově vybudovaný systém Czech POINT 2.0 plně funkční a schopný produkčního provozu. Projekt však prošel znovu radikálními změnami, neboť NAKIT nebyl schopen určitá plnění pro takto robustní systém dodat a splnit, zúžil se tak na dodání jen části systému CA AIS (Centrální autentizační autorizační informační systém) a došlo k navrácení předchozí projektu vázaného na generační obměně Czech POINT pod modernizaci HW. Pro prostředí Czech POINT, které není zcela přívětivé pro činnost úředníků, tak opět zůstává v původním znění, a navržené podněty, nové služby a funkcionality, které byly konzultovány se stávajícími pracovníky, bohužel zůstávají založené na někdy „příště“.

Mezi další neúspěšné projekty lze zařadit i projekt tzv. **ipepo.cz** – Interaktivní personální portál pro potřeby zaměstnanců ve veřejné správě, který se měl stát metodickým nástrojem a podporou efektivity rozvoje a řízení lidských zdrojů ve veřejné správě pro územní samosprávu obcí I., II. a III. typu. Tedy projekt určený pro místní samosprávu. Vzhledem k chybnému řízení projektu byla z celé jeho části vybudována pouze webová stránka, která sice slouží pro veřejnou správu, hlavní přínos mělo být také zajištění přístupu uživatelů k nástrojům, jako například hodnocení zaměstnanců, přístup ke Slovníku nejčastěji používaných pojmů ve veřejné správě, povinnost či možnost využívat Burzu práce, přístup k odborným stanoviskům, metodikám, vybraným právním normám cíle. Projekt od počátku provázely organizační komplikace v podobě různorodě nastaveného dodavatelského týmu v rámci horizontální spolupráce, ne zcela jasnou finanční strategií a neznalostí realizace projektů financovaných z Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost. Projekt nebyl dokončen v plném rozsahu.

4.3 Oblasti a faktory ovlivňující eGovernment

eGovernment ovlivňuje mnoho oblastí, níže uvedená identifikace a klasifikace relevantních faktorů není zaměřena pouze na vnitřní záležitosti, ale i vnější složky, které by mohly ovlivnit nebo přímo tuto oblast ovlivňují. Zdroje k čerpání těchto faktorů jsou znalosti získané z teoretických východisek v rámci této diplomové práce a druhým zdrojem jsou získané informace v rámci odborných konferencí, podcastů, webinářů apod. Především informace z on-line rozhovorů byly pro tvorbu identifikace zhodnocení velice užitečné, neboť se zde vyjadřovali odborníci v oblasti eGovernmentu (Ing. Roman Vrba, ředitel eGovernmentu MVČR, podcast, KYBcast, Ptejte se Romana Vrby, příspěvky z konferencí ISSS, Mikulov a další od Mgr. Zdeňka Zajíčka (prezident ICT Unie, tehdejší náměstek MVČR, stál za zrodem ZR, DS, Czech POINT atp.), Ing. Petra Kuchaře – ředitel OHA MVČR, a od dalších osobnostech působících v oblasti eGovernmentu).

Tabulka 2 Oblasti a faktory ovlivňující eGovernment

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">✓ zkušenosti a vůle k vzájemné spolupráci aktérů (ministerstva, správní úřady, kraje, obce apod.);✓ inovace;✓ odstranění velké části rutinní a formální práce (snižování byrokratické zátěže);✓ budování znalostní společnosti;✓ benchmarking a best practices i z okolních zemí;✓ vládní podpora digitalizace veřejné správy;✓ spolupráce mezi veřejným, akademickým a soukromým sektorem;	<ul style="list-style-type: none">✓ zvyšování nezaměstnanosti;✓ některé státní webové stránky jsou uživatelsky nepřívětivé a nesplňují systém design gov.cz;✓ existence IT nezdatných občanů;✓ nedostatek IT specializovaných odborníků;✓ na některých místech ČR špatná telekomunikační infrastruktura;✓ příliš mnoho nekomplexních a neucelených informací (internet se stává smetištěm);✓ nedostatečné vnímání potenciálu ICT podpory;

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvyšování přístupové rychlosti a včasná odezva; ✓ existence vícero cest k získání informací; ✓ oddělené služby dle specifikace uživatelů; ✓ větší transparentnost VS; ✓ existence strategických dokumentů; ✓ eliminace vzdálenosti a usnadnění styku s úřady; ✓ snížení rizik s evidencí chybných a nepravdivých údajů; ✓ snížení nákladů na chod VS. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ časté organizační změny a změny osob v klíčových pozicích; ✓ vysoké náklady na zavádění IT služeb; ✓ nepružnost VS; ✓ nedostatečně vybudovaná datová úložiště; ✓ vysoké náklady na údržbu IT; ✓ zastaralé IT vybavení VS; ✓ vendor lock-in; ✓ nedostatečné zapojení do mezinárodních projektů a využívání projektů EU; ✓ malé nebo negativní zkušenosti s projekty; ✓ nedostatečná prezentace pozitivních řešení; ✓ vzdělávání odborníků v oblasti ICT časově neodpovídající nasazení nových technologií.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ politická podpora; ✓ vnímání ICT jako prostředku pro modernizaci; ✓ vůle k zavedení standardů; ✓ společná poptávka po on-line službách; ✓ rozvinutý ICT sektor; ✓ zvyšování a investice do širokopásmové připojení, které umožňuje rychlejší spojení; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ kybernetický útoky; ✓ zvyšování životní nákladů; ✓ zvýšená inflace a ekonomická krize v důsledky války na Ukrajině a energetické krize; ✓ snižování výdajů z veřejných rozpočtů; ✓ nezvyk občanů používat služby e-gov; ✓ nedostatek online služeb;

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvýšená propagace služeb eGovernmentu; ✓ IT informovaní lidé mají lepší příležitost pro využívání služeb, ale i zaměstnanost; ✓ zvýšený zájem o potřeby obyvatel a požadavky široké veřejnosti; ✓ rozvoj dalších ICT služeb; ✓ intenzivněji zkoumat ICT; ✓ aktualizace informací na webových stránkách; ✓ tvorba a umístění přímých odkazů na služby apod., aniž by se muselo procházet dalšími státními weby atp.; ✓ poskytovat služby a informace v jiných jazycích; ✓ poskytovat návody a informace v různých formátech (například videa); ✓ využívat vlastní sociální sítě; ✓ poskytovat zdroje a odkazy, které povzbudí občany k používání portálu a dalších digitálních služeb VS; ✓ vznik Digitální informační agentury; ✓ zvyšující se propagace ICT služeb VS; ✓ zvyšování sdílení a propojenosti dat; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ občané nejsou motivováni k využívání služeb e-gov; ✓ vznik Digitální informační agentury; ✓ nízké mzdové podmínky expertům ve VS; ✓ nedostatečná propagace eGovernmentu; ✓ nedocenění odborníci a jejich odliv; ✓ nedostatečný přenos informací a předávání si zkušeností; ✓ změny legislativy vyžadující ad hoc reakci; ✓ růst počtu IS nebo technologií bez odpovídajícího navýšení počtu ICT správců; ✓ komplikovanost a administrativní překážky v elektronizaci agend veřejné správy.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dotační tituly EU jako zdroj peněz pro možný rozvoj IS/ICT; ✓ stavět systémy modulárně, ne jako složitý celek, standardizovaná řešení (předejde se uzamčení – vendor lock-in). 	
---	--

4.4 Mezinárodní srovnání eGovernmentu

Pro mezinárodní srovnání eGovernmentu je nutné zachovávat metodiku a kritéria hodnocení, aby bylo možné porovnat vývoj jednotlivých zemí v časové řadě. Mezinárodní srovnávací studie v oblasti eGovernmentu však bývají často terčem kritiky, neboť nepostihují aktuální trendy a rozvoj technologií a země se také nezaměřovaly na sledované veličiny, které metodiky obsahují. V této oblasti Evropská komise sleduje digitální pokrok členských států prostřednictvím zpráv o indexu digitální ekonomiky a společnosti tzv. DESI, a to již od roku 2014.

Tento index každoročně zahrnuje profily zemí, které podporují členské státy při určování oblastí vyžadujících prioritní opatření, jakož i tematické kapitoly, které nabízejí analýzu na evropské úrovni napříč klíčovými digitálními oblastmi, které jsou zásadní pro podporu politických rozhodnutí⁸⁴. Index hodnotí oblasti jak lidského kapitálu, tak konektivity, dále oblast digitálních veřejných služeb či oblast integrace digitálních technologií. Co se týče DESI srovnání, Česká republika se celkově umístila v roce 2021 na 18 místě, na 17. místě v roce 2020 a v roce 2019 na 18. místě, celkově z 27 členských zemí. Předními favority v tomto hodnocení jsou Dánsko, Finsko, Švédsko, Norsko a následně na posledních příčkách je Bulharsko, Španělsko, Rumunsko, ale také i Polsko a Maďarsko.

Na základě zkoumání a analýzy portálů zahraničních EU zemí a jimi poskytovaných digitálních služeb, existenci on-line komunikace mezi občanem a státem, byla sestavena Tabulka 3.

⁸⁴ Index digitální ekonomiky a společnosti (DESI) | Utváření digitální budoucnosti Evropy. *Redirecting to <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en>* [online]. Copyright © yucelyilmaz [cit. 26.12.2022]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/policies/desi>

Tabulka 3 Srovnání některých portálových řešení zemi EU

Stát	Velká Británie	Norsko	Dánsko	Finsko	Estonsko	Česká republika	Slovenská republika	Maďarsko	Polsko
Hodnocený portál	gov.uk	norge.no	borger.dk	suomi.fi	eesti.ee	gov.cz	slovensko.sk	magyarorszag.hu	gov.pl
<i>Oblasti hodnocení</i>									
Název s gov	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✓
Portál uzpůsoben na mobilní prohlížení	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Existence fulltextového vyhledávání	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Existence životních událostí	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗ ⁸⁵	✗
Přihlášení přes eOP	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Přihlášení přes BankID	✓	✓	✗ ⁸⁶	✓	✓	✓	✗ ⁸⁷	✗	✓
Odkaz na další služby (komerční apod.)	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗
Existence DS v zemi	✗	✗	✓	✓ ⁸⁸	✓ ⁸⁹	✓	✓	✗ ⁹⁰	✓ ⁹¹

⁸⁵ Životní události/situace pouze pro cizince, není v klasickém standardu

⁸⁶ Dánsko využívá NemID jako jedno společné přihlášení pro veřejná i soukromá samoobslužná řešení, stejně tak i pro banku.

⁸⁷ Slovensko využívá tzv. „pomocnou aplikáciu Slovensko v mobile“ neboli mobilní klíč jako způsob k přihlášení ke státním službám. BANK ID jako možnost přihlášení nedohledána.

⁸⁸ Ve Finsku je služba Netspoti, díky ní lze zřídit digitální schránku a podávat i formuláře.

⁸⁹ V Estonsku jsou datové schránky provozovány v oblasti zabezpečené autorizované elektronické komunikace s autentifikací služby ID DigiDoc a Electronic mail centr

⁹⁰ Existence tzv. Céggapu, datových schránek, ale pouze pro komunikaci s úřady, nelze skrze ni se autorizovat, či požádat o službu.

⁹¹ Existence e-delivery, nová služba, která se rozvíjí, jedná se o ekvivalent doporučeného dopisu, tzv. doporučené elektronické doručení s potvrzením o přijetí, ale nelze se skrze ni autorizovat, či žádat o službu.

Existence i jiného jazyku	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
---------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Z této tabulky je tak patrné, co se týče rozvoje eGovernment služeb v portálových řešení v daných zemích, a v podstatě částečně souhlasí i s umístěním v DESI hodnocení, že úspěšnost těchto zemí v prvních příčkách ve sledovaném rozvoji *v oblasti poskytování digitálních služeb a portálovém řešení*, stojí za jednoduchou doménou a jednotnou navigací, převážná většina využívá „životní události“ jako pomoc pro uživatele/občany v dané problematice, poskytují informace nad rámec služeb veřejné správy, přičemž jsou užitečné k dané problematice, umožňují přihlášení přes elektronické prostředky, mezi nimiž je i BankID, čímž jsou zpřístupněny služby veřejné správy širšímu okruhu uživatelů, v podstatě datové schránky jsou nejvyužívanějším komunikačním kanálem a často jsou automatickou součástí uživatelského účtu. Čím níže je země v žebříčku níže, tím je uživatelské prostředí státního portálu méně přívětivé, či některé funkce absentují, např. možnost přihlášení přes BankID (zde nutno upozornit, že v ČR je možnost přihlášení přes BankID teprve od ledna 2021), není zde jednoduchá navigace atp.

V tomto srovnání je nutné vyzdvihnout i například Švédsko, které sice v tabulce srovnání služeb eGovernmentu v portálových řešeních není, ale například po jedné odborné diskusi z oblasti digitalizace v rámci konference Snadná navigace světem úřadů, se vyjádřila Anna Eriksson, ředitelka Digitalizační agentury Švédska, k jejich digitalizaci: „Švédové milují digitální služby“. Z diskuze vyplynulo, že občané Švédska ve věkovém rozpětí od 16 do 85 let využívají služby z 82 % digitálně, přičemž u starších občanů (nad 80 let) je potvrzeno, že se procento těchto uživatelů digitálních služeb snižuje. Zde ale úřady na toto riziko pamatují, a například již řeší aplikaci na zaparkování pro zařízení, které není SMART, neb bez takového zařízení nelze ve Švédsku zaparkovat. V tomto ohledu se také úřady spoléhají na rodiny, kde si mezi sebou generace vzájemně pomohou. Zároveň mají v této oblasti silné daňové úřady, či oblast sociálních služeb je IT kvalitní, zde si občané jen „kliknou“, a mají vše potřebné hotové. Dříve na těchto řešeních pracovaly úřady samostatně a vše bylo dlouhé, proto vznikla Digitalizační agentura, která jim digitalizaci výrazně usnadnila. Začali sdílet data, koordinovat projekty, aby se dostali ze situace, kdy každý pracoval sám za sebe, a spolupracovali, asistovali si s přípravami zákonů, podpoře místní samosprávy, avšak se samozřejmě setkali s finančními problémy. Největší zkušeností pro ně bylo zjištění, že je velmi důležité sdílet právě zkušenosti. Dalším příkladem je Portugalsko,

kde změnil přístup k budování služeb, kdy například v životní situaci úmrtí člověka, se dohodly jak úřady, tak banky, pojišťovny a další dotčené subjekty, na společném hledání řešení, kdy pozůstalý byli následně povinnostmi minimálně zatíženi. V Portugalsku také mají tzv. Kontaktní centra, obdoba našich Czech POINT, ale fungují na bázi, kde úředník Kontaktního centra službu s občanem provede tak, že mu službu vysvětlí a dělá mu na chvíli průvodce tzv. vzdělávání na místě, občan následně službu využívá z pohodlí domova. Vhodné je zde zmínit i Dánsko, kde od roku 2014 byla každému občanovi zřízená datová schránka, avšak občan má tu možnost, že ji využívat nemusí, pokud sám nechce. Výsledek tohoto povinného zřízení a svobodné volby použití je, že 91 % občanů datovou schránku používá. Zde můžeme reagovat situací v ČR, kdy jsou datové schránky zřízeny od roku 2012, některým osobám (právníkům a zapsaným v ROS) povinně automaticky ze zákona, nově od roku 2023 dále povinně podnikajícím fyzickým osobám, spolkům a nadacím, také se měly zřizovat datové schránky i osobám, které použijí elektronický identifikační prostředek. Avšak Ministerstvo vnitra se rozhodlo fyzické osoby z povinnosti vyjmout, a to z důvodu současné společensko-ekonomické situace, kdy se toto zřízení jevílo jako příliš ambiciózní a pro některé občany by mohlo znamenat i jakési ztížení.

Pro srovnání je vybrána i země umístěná v nižších příčkách hodnocení DESI, jedná se o Maďarsko, a to z toho důvodu, že v posledních letech tato země značně ve svých řešení pokročila a využívají best practices a zkušenosti i z okolních států (např. v rámci předsednictví EU České republiky navštívila maďarská delegace odborníky na MV, kde se vedla rozsáhlá diskuze a debata také nad digitalizací VS). Maďarsko využívá tzv. vládní okno, jehož prostřednictvím si občané žádají například o občanský průkaz, řidičák, dále využívají tzv. vládní vrata, kde mohou nahlížet na informace (například jaké mají daně, jaké mají předepsané léky apod.). Nově od září 2002 Maďarsko disponuje samoobslužnými místy tzv. kiosky na úřadech státní správy, které mají dotykovou obrazovkou a jsou vybaveny umělou inteligencí (po celé zemi je rozmístěno cca 200 takových kiosků pod názvem MIA Points). Dotyková obrazovka kiosků umožňuje snadno, rychle a jednoduše vyřídit určité úkony elektronicky, aniž by bylo třeba administrativního zásahu nebo čekání ve frontě. Tato zařízení nabízí některé stejné typy služeb jako centrální portál elektronické správy magyarorszag.hu (např. výměnu řidičských průkazů a průkazů totožnosti, záležitosti týkající se motorových vozidel, rodných listů, osvědčení o bezúhonnosti). Služby se stále rozvíjí a přidávají se. Kiosky jsou vybaveny veškerým technologickým příslušenstvím potřebným

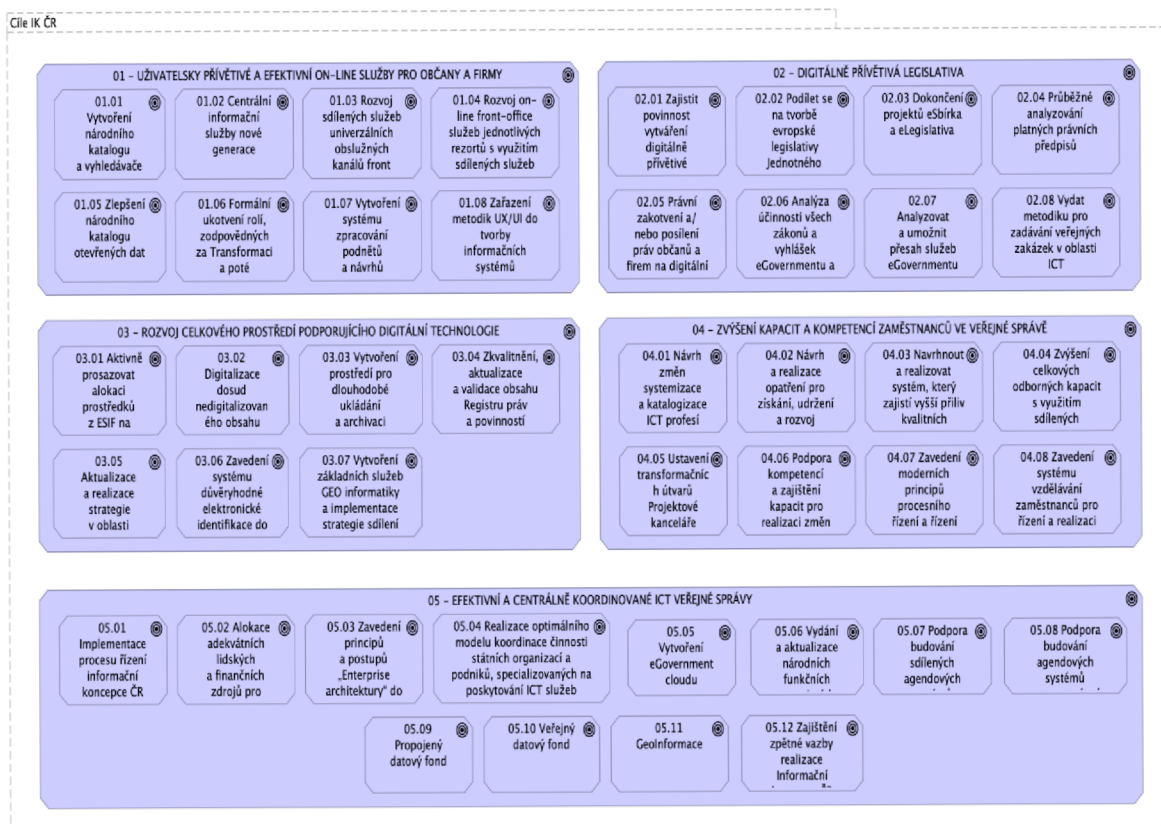
k rychlému a snadnému provádění transakcí – vestavěná kamera, mikrofon, skener k otisku prstů, scanner dokumentů a tiskárnu, reproduktor, terminál pro platební kartu a podpisový blok. Identifikace totožnost se zde provádí pomocí osobního dokladu totožnosti (pasu nebo občanského průkazu) a obrazu obličeje. To vše se děje pomocí umělé inteligence, následně asistenti s umělou inteligencí provedou uživatele krok za krokem celého procesu a je zakončen certifikovaným vytištěným potvrzením o zahájení případu, údaji o občanovi a identifikačním číslem případu. Zároveň Maďarsko aktuálně v prosinci 2022 spustilo nový portál, který zajišťuje modernější personalizované rozhraní pro veřejnou správu k podpoře její digitalizace.

4.5 Klientsky orientovaný eGovernment

Aktuálně se rozvoj veřejné správy v České republice orientuje v souvislosti s cíli nového strategického dokumentu „Klientsky orientovaná veřejná správa 2030“. Dříve to byl dokument s názvem Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020. Hlavním cílem tohoto nového dokumentu je zajištění klientsky orientované veřejné správy k zajištění prosperity ČR, která spočívá v **kvalitních a dostupných veřejných službách při zajištění efektivního řízení kvalitními lidskými zdroji**.

Teoretické a praktické zázemí klientsky orientovaného eGovernmentu tak vychází z dobré a kvalitní veřejné správy, kde nerozhoduje pouze odbornost úředníka, ale i jeho schopnost s občanem, resp. žadatelem komunikovat. Jelikož digitální technologie kladou na veřejnou správu stále nové a moderní požadavky a v podstatě přinášejí mnohá očekávání, je nutné, aby instituce a politické reprezentace vyvážili zavádění digitálních služeb s reálnými potřebami obyvatel, a přitom současně je nutné, aby usilovali o jejich praktické využití. V odborné literatuře a dle vyjádření expertů a odborníků na půdě eGovernmentu jak v politické reprezentaci, veřejných institucí, tak ze soukromé sféry se nejčastěji jedná o zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb, o snížení provozních nákladů, snížení roztržitěnosti a pomalé legislativy, vztahující se k digitalizaci VS, tvorbě datových základů, sdílení dat, služeb a další. Tyto iniciativy a zázemí vychází především z následujících hlavních strategických dokumentů: Klientsky orientovaná veřejná správa ČR 2030, Koncepce rozvoje veřejné správy na období 2021–2030, Digitální Česko, které v sobě zahrnuje tři hlavní strategické koncepce: Česko v digitální Evropě, Informační koncepce ČR 2020 a Koncepce Digitální ekonomika a společnost. Pro klientsky orientovaný eGovernment

jsou velmi důležité cíle z Informační koncepce, které jsou zpracovány v níže přehledné obrázku č. 6 pomocí grafického jazyka ArchiMATE v souladu s NAP. Více o ArchiMate v [Příloze č. 1](#).

Obrázek 6 Cíle Informační koncepce ČR

Výsledky a diskuse

5.1 Úspěšné a neúspěšné eGovernment projekty

Úspěšnost uvedených projektů v rámci digitalizace VS spočívá především ve snížení administrativní náročnosti, komplexní digitalizaci činností, on-line sdílení a aktualizování dat, zkrácení procesních lhůt, využití elektronických šablon a vzorů, pružnosti a zvýšení kvality veřejné správy, a to na všech úrovních VS. Zpočátku byly služby rozvíjeny centrálně, ale je zde i patrná potřeba samospráv. Na místní úrovni se především jedná o napojení služeb samosprávy na Portál občana, které jsou ideálním řešením pro online komunikaci občana a úřadu (příjem a vyhodnocování žádostí, řešení správních poplatků za psi, komunální odpad apod., jejich využití je opravdu široké). V některých projektech, a to především místních samospráv lze zaregistrovat i prvky optimalizace energie a snížení její spotřeby, dále snížení emisí, automatizaci služeb. Avšak v převážných projektech je nutné zaměřit se také na úředníky (poskytovatele služby), nejen na uživatele. Je nutné, aby úředník uměl správně poradit, nasměrovat, a vybudovával tím důvěru, jak v danou službu, resp. produkt, tak v celý proces digitalizace (pomoc či ulehčení v práci, ve výchově, není třeba spěchat ohledně zavírací doby úřadu apod.).

Neúspěšnost projektů lze spatřovat především v selhání lidského kapitálu, nedostatečné kvalifikace lidských zdrojů, přílišné vyčíženosti členů projektu, nezastupitelnosti, jejich nedocení, chybně naplánovaného časového managementu, nedodržení rozpočtu, změny v průběhu realizace projektu, chybně nastaveným procesům nebo jejich nedodržení, nedostatečnou komunikací, a také mnohdy chybně stanoveným cílům či sběru nesprávných/nepotřebných podkladů k jejich splnění.

5.2 Zhodnocení definovaných oblastí ovlivňující eGovernment

Identifikace slabých a silných stránek a stanovení příležitostí a hrozeb eGovernmentu jako takového, bylo provedeno do tabulkové formy z rešerší citované literatury, diskuzí, konferencí a debat předních odborníků na toto téma.

Slabé stránky eGovernmentu jsou tak spatřovány především v oblasti méně IT zdatných občanů, nedostatečném pokrytí IT infrastruktury, nedostatku IT odborníků a profi úředníků, aktuální krizi, pružnosti veřejné správy jako takové apod. V slabých stránkách je též uvedeno, že není dostatek on-line služeb. Existuje zde však prostor pro jejich zvýšení

(viz nově vzniklý Katalogem služeb), ale gestoři služeb zatím i po identifikaci jejich možnosti službu digitalizovat, nezahájili potřebné kroky, resp. zadání, pro jejich vývoj. Také podpora mobilních zařízení patří do oblasti slabých stránek, kdy některé webové stránky ještě nemají své mobilní verze, není zde zakomponována tzv. responzivnost webu. Slabou stránkou a zároveň i hrozbou jsou samozřejmě kybernetické zranitelnosti ISVS, webů apod. Jednoznačnou slabou stránkou je zmíněný nedostatek kvalifikovaných pracovníků, jejichž pracovní pozice jsou mnohdy „roztříštěné“. Tento nedostatek je především z důvodu nezaplacení odborníků ve veřejné správě, systémy jsou tak při nedostatku personálu odborníků spíše udržovány a spravovány, nikoli rozvíjeny. S rozvojem technologií a stárnutí obyvatelstva, ale také s ohledem na některé skupiny, je zapotřebí zvyšování IT gramotnosti, tato slabá stránka existence méně digitálně zdatných a také těch, kteří nemají přístup k internetu, nebo je pro ně „drahou“ záležitostí, je v oblasti eGovernmentu problémem. Proto se stále musí na tuto skupinu pamatovat a mít pro ně všechny služby dostupné a k dispozici. Mnohé slabé stránky jsou vnímány a zohledněny v potřebných zde zmíněných dokumentech a koncepcích, a jsou postupně řešeny či řešení se připravuje formou projektů apod. Významnou slabou stránkou je vendor-lock, tedy kdy jsou úřady závislé na konkrétní službě či produktu od jednoho dodavatele.

Silné stránky naproti tomu jsou spatřovány ve výhodách eGovernmentu – zefektivnění, usnadnění služeb, ušetření času atd. Ale především i ve vývoji nových služeb a aplikací, automatizaci procesů, využití umělé inteligence a dalších inovací. Je zřejmé a patrné, že rozvoj služeb a celého eGovernmentu je efektivní a šetří nejen čas, ale i finance. Což kompenzuje jednu ze slabých stránek – vysoké náklady na digitalizaci VS. Velmi silnou stránkou českého e-governmentu jsou datové schránky, které lze použít i jako identifikační prostředek, a skrze ně lze využít i některých služeb státu. Samozřejmě sem patří i další identifikační prostředky zejména BankID, který rozšířil portfolio uživatelů digitálních služeb. S tématem identifikace a autentizace souvisí také možnost předvyplněných formulářů v on-line službách, které jsou právě vhodnou příležitostí.

Velmi významnou příležitostí, ale současně i hrozbou je vznik DIA. Je zřejmé, že eGovernment, nebo digitalizace veřejné správy, je třeba koordinovat centrálně, mít pevné zázemí. DIA mám převzít správu Základních registrů, přejdou na ní klíčové odbory z MV zabývající se digitalizací, ale také je v plánu, že již v roce 2023 budou v rámci DIA vznikat nové služby určené přímo občanům (např. elektronická peněženka – eDokladovka), měla by

zavést jednotnou státní doménu gov.cz pro weby ministerstev, za účelem zvýšení právní jistoty občana, zabránění kybernetickým útokům (zamezení falešných stránek ministerstev – viz sms zprávy s odkazy na falešné stránky MPSV), také se zlevní provoz těchto domén a sjednotí se a zpřehlední stát jak pro občany ČR tak i pro zahraniční. Z pohledu hrozeb jsou zde vnímány aspekty ve velmi rychlém budování DIA, nepřipravenosti úřadů a zaměstnanců na přechod do DIA, vyšší finanční náročností, než je předpokládáno, problém s EU projekty a jejich přesunem, a celkově obava, že právě vznik, resp. delimitace nového úřadu spíše digitalizaci přibrzdí, než podpoří její rozvoj. Dalšími příležitostmi, jsou modernizace klíčových informačních systémů veřejné správy, osvěta a propagace eGovernmentu a digitálních služeb, zvyšování povědomí o elektronizaci VS, přerod myšlení v myšlení digitální, kdy nemusí každý úředník být IT profesionál, možností si půjčovat IT experty, zvýšit dostupnost a přístupnost on-line služeb a aplikací, sdílet data a zkušenosti z projektů, spolupracovat s dalšími úřady, podporovat samosprávu, vyvinout proaktivní přístup u úředníků.

eGovernment v oblasti hrozeb je aktuálně nejvíce zasažen současnou ekonomickou a energetickou situací, neustálé zvyšování životní nákladů, zvýšená inflace a ekonomická krize v důsledky války na Ukrajině a energetické krize dokonce některé občany nutí odhlašovat služby internetu (zejména důchodci začali omezovat „nadstandardní“ služby), a též se snižují výdaje z veřejných rozpočtů, kdy třeba není možné investovat do rozvoje tak, jak se předpokládalo a bylo plánováno. Dále občané neumějí využívat digitální služby nebo dokonce neumějí pracovat s informací, spoléhají se na neověřené zdroje, a neumí rozeznat falešné odkazy. Z čehož plyne další hrozba z oblasti kyberbezpečnosti. Hrozbou je i nepřímá negativní „reklama“ od nespokojených občanů, i přes celkem velmi zdárnou kampaň k datovým schránkám, lze spatřovat i na sociální síti, kde se vyjadřují velmi negativně ke zřízení povinných datových schránek podnikajícím fyzickým osobám. Také jsou zde znatelné nedostatečné kapacity IT odborníků a jejich nedocení ve veřejné správě. Opět je zde možnost dle slov vicepremiéra Bartoše v řešení ve vzniku DIA. Hrozbou je i nedostatečné sdílení informací a předávání si zkušeností mezi úředníky a resorty samotnými, či změna legislativy vyžadující ad hoc reakci, neb veřejná práva není tak pružná v těchto ohledech.

5.3 Zhodnocení mezinárodního srovnání eGovernment služeb

Co se týče mezinárodního srovnání eGovernmentu služeb, záleží na hlavních trendech vývoje v oblasti digitalizace a působení okolností na její vývoj, viz koronavirová pandemie, ozbrojený konflikt na Ukrajině apod. Nejen zkoumané státy dosáhly a stále dosahují v oblasti digitalizace pokroku, ale lze také zaznamenat napříč těmito zeměmi rozdílný přístup v zaměření na digitalizaci jako takovou (pomoc občanovi, rozvoj aplikací, komunikace, či zaměření se na identifikační prostředky), ale všechny země v rámci EU se snaží soustředit na splnění cílů pro rok 2030, které jsou stanoveny v rámci tzv. Evropské digitální dekády. Všechny zkoumané země (bez rozdílu na hodnocení DESI) zvýšily svou úroveň digitalizace, mají na paměti, že se v podstatě v EU zvýší v nadcházejících období procento 80letých občanů, kteří nebudou fyzicky pracovat, na které je nutné cílit. S ohledem na hodnocení DESI, kdy byly vybrány země umístěné na posledních příčkách hodnocení – Maďarsko a Polsko, lze uvést, že i přes toto hodnocení se zejména Maďarsko v digitalizaci posouvá. V tomto ohledu je vhodné upozornit, že zavedení kiosků, bylo v ČR uvažováno již v roce 2001, kdy Český Telecom měl v té době zajistit snadný přístup občanů na internetové stránky subjektů státní správy a na konferenci IMPA 2004 byly také tyto kiosky propagovány v rámci využití na některých městských úřadech. Projekt však nedopadl úspěšně a kiosky byly postupně demontovány.

5.4 Klienty orientovaný eGovernment – principy a iniciativy

Klienty orientovaný eGovernment vychází z cílů a principů klienty orientované veřejné správy, z cílů a principů, a zásad celkové digitalizace, resp. architektonických principů eGovernmentu či obecných dlouhodobě platných pravidel, pro návrhy a realizaci řešení ISVS, vycházejících z Digitálního Česka. Tyto oblasti se prolínají, je potřeba mít na zřeteli pět os definovaných dokumentem Klienty orientovaná veřejná správa 2030:

1. DOSTUPNÉ A KVALITNÍ SLUŽBY
2. EFEKTIVNÍ SYSTÉM VEŘEJNÉ SPRÁVY
3. EFEKTIVNÍ INSTITUCE VEŘEJNÉ SPRÁVY
4. KOMPETENTNÍ LIDSKÉ ZDROJE
5. INFORMOVANÍ A ÚČASTNÍCI SE OBČANÉ

Ze všech uvedených cílů, principů a zásad lze odvodit s odkazem na obrázek 6 v kapitole [Klientsky orientovaný eGovernment](#), že Informační koncepce ČR, má určitou vazbu na strategii Klientsky orientované veřejné správy 2030, přičemž tyto intervence mají být v oblasti veřejné správy (Governmentu) i eGovernmentu (digitální veřejná správa) vzájemně koordinovány a provázány na platformě Společného řídicího výboru pro eGovernment a služby informační společnosti, pod Radou vlády pro informační společnost a Radou vlády pro veřejnou správu. Navržené změny vycházející ze zmíněných dokumentů mají mít zásadní dopad i na obecnou veřejnou správu, viz výše uvedených 5 os, které musí být v odpovídajícím souladu i s aktivitami v oblasti eGovernmentu.

Tabulka 4 Návrhy iniciativ a projektů pro klientsky orientovaný eGovernment

Návrhy iniciativ a projektů v rámci cílů, principů a zásad Digitálního Česka a Informační strategie ČR pro klientsky orientovaný eGovernment				
ID	Trendy a typy včetně problematických oblastí z hodnocení eGovernmentu	Strategické cíle z Koncepce Klientsky orientované VS 2030	Strategické cíle z Informační koncepce ČR	Návrhy iniciativ/projektů
1	Zvýšení kvality dostupných služeb, celostátní superaplikace, fce z jednoho místa	SC 1 Pro klienta dostupné a kvalitní služby VS	Hlavní cíl 01 Uživatelsky přívětivé a efektivní „on-line“ služby pro občany a firmy	Zprovoznění platební brány pro úhradu poplatků, centrální místo Portál veřejné správy/Portál občana, služby a podklady v „občanštině“, jednoduché procesy, tvorba kompetenčních center
2	Zvýšení on-line služeb, předvyplněné formuláře, nabídka služeb dle fází a etap života	SC 1 Pro klienta dostupné a kvalitní služby VS	Hlavní cíl 01 Uživatelsky přívětivé a efektivní „on-line“ služby pro občany a firmy	Plnění Katalogu služeb, využití „chytrých“ formulářů, chat boxů a umělé inteligence

			Hlavní cíl 03 Rozvoj prostředí podporujícího digitální technologie v oblasti eGov Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	
3	Sdílení dat mezi úřady	SC 2 Efektivně fungující systém VS	Hlavní cíl 01 Uživatelsky přívětivé a efektivní „on-line“ služby pro občany a firmy Hlavní cíl 05 Efektivní a centrálně koordinované ICT veřejné správy	Tvorba úložiště, rozvoj cloud technologií, centralizační politika využívání dat
4	Propojené datové základny	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 05 Efektivní a centrálně koordinované ICT veřejné správy	Rozvoj nástrojů pro využití datových skladů/základen. Rozvoj cloud technologií, Využití centrálních autentizačních služeb.
5	Tvorba bezpečných datových základen a úložišť	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 05 Efektivní a centrálně koordinované ICT veřejné správy	Tvorba cloudových datových úložišť – autorizovaný přístup.
6	Zvyšování kvalifikace úředníků v oblasti ICT a VS	SC 4 Kompletní lidské zdroje	Hlavní cíl 04 Zvýšení kapacit a kompetencí zaměstnanců ve VS	Kompetenční centra (posílení znalostí v dané oblasti), periodické školení v oblasti ICT, e-

			Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad Hlavní cíl 03 Rozvoj prostředí podporujícího digitální technologie v oblasti eGov	learning, videonávody, zřízení pozice metodika na úřadech
7	Dodržování best practices pro budování ICT/IS systémů	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Tvorba repositáře best practices, ale i bad practices, pravidelná modifikace metodik OHA, získávání feed back
8	Spolupráce s úřady mezi sebou navzájem, přenášení zkušeností, zpětné vazby	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Sdílné zkušenosti, pravidelné konzultace a odborné semináře napříč úřady.
9	Legislativa zaměřená na využití digitálních procesů	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 02 Digitálně přívětivá legislativa Hlavní cíl 03 Rozvoj prostředí podporujícího digitální technologie v oblasti eGov	Nově vznikající služby tvořit digitálně (jednak na PVS/PO, jednak na CzP KMVS) – dodržovat principy Digital by Default a Digital First, včetně prezentací zkušeností z realizace
10	Zřetelná a stabilní vize a silná podpora ze stran úřadů	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad Hlavní cíl 03 Rozvoj prostředí podporujícího digitální	Podpora vládní, digitální zmocněnec, nově vznikající DIA – konzultace, komunikace napříč VS se zmíněnými stakeholdery.

			technologie v oblasti eGov	
11	Automatizace, robotizace, využití UI	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad Hlavní cíl 03 Rozvoj prostředí podporujícího digitální technologie v oblasti eGov	Modernizovat design a obsah vládních ale i krajských a místních webů (např. chat boxy)
12	Tvorba uživatelsky příjemného a přehledného prostředí v každém informačním systému či aplikaci	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Využití UX a design systém gov.cz, sjednotit slovník pojmů.
13	Využití portálových řešení	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Tvorba portálových řešení – dlaždic do Portálu občana, za účelem rychlého a efektivního zapojení a dodání služeb VS.
14	Zvýšení dostupnosti	SC 1 Pro klienta dostupné a kvalitní služby VS SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Podpora realizace projektů i na místní úrovni. Využití Katalogu služeb, a z nich elektronizace agend – služeb přístupnými kanály (PO/PVS/CzP)
15	Zajištění přístupnosti	SC 2 Efektivně fungující systém VS SC 3 Efektivně fungující instituce VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Internetové stránky a mobilní aplikace tvořit přístupné pro osoby se zdravotním postížením, ale také pro osoby staršího věku

16	Vzbuzování důvěry v poskytování elektronických služeb mezi občany.	SC 5 Informování a účastníci se občané	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	Propagační kampaň na zmírnění pochybností při využití elektronických služeb, tvorba videonávodů, podcatsy.
17	Větší informovanost a propagace široké veřejnosti o možnostech využívání eGovernmentu	SC 5 Informování a účastníci se občané	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad	
18	Zvýšení digitální gramotnosti klientů, růst digitálního povědomí	SC 5 Informování a účastníci se občané	Hlavní cíl 01 Uživatelsky přívětivé a efektivní „online“ služby pro občany a firmy	Propagační kampaň zaměřená na výhody využití nástrojů eGov, cílena na celou veřejnost rozdělená dle věku a vzdělání. Zabudování eGov do učebních osnov.
19	Zajištění IT odborníků a profí úředníků, proaktivní přístup, změna mentality úředníků – digitální přemýšlení	SC 4 Kompetentní lidské zdroje SC 1 Pro klienta dostupné a kvalitní služby VS	Hlavní cíl 06 Efektivní a pružný digitální úřad Hlavní cíl 01 Uživatelsky přívětivé a efektivní „online“ služby pro občany a firmy	Zvýšení odborných kapacit, zavedení rolí metodiků a analytiků a využití kompetenčních center.

Legenda k tabulce: došlo k vytipování možných iniciativ a projektů na základě přiřazených cílů jak z Informační koncepce ČR, tak Klientsky orientované veřejné správy 2030 v souladu s nejpálčivějšími problematickými oblastmi z celkového hodnocení eGovernmentu viz kapitola [4.3 Oblasti a faktory ovlivňující eGovernment](#). Pokud se budou tyto navržené iniciativy realizovat a naplňovat, eGovernment se v souvislosti s rozvojem veřejné správy přiblíží ke klientovi (resp. občanovi). A lze jej považovat za jeden z nejdůležitějších nástrojů zefektivnění i zlepšení dostupnosti veřejné správy pro klienta.

Přínosy těchto opatření jsou především ve:

- snížení nákladů na provoz s ohledem na technické znalosti v oblasti zavádění služeb a modernizace systému (operativní controlling),
- zkrácení doby realizace nových služeb (ochrana budoucích nákladů),
- snížení administrativní zátěže,
- zkrácení průměrné doby trvání projektů,
- snížení počtu neúspěšných projektů,
- zamezení opakování stejných chyb ve vedení projektů, tvorbě informačních a vzdělávacích materiálů, které budou motivovat jednak k využití digitálních služeb, ale také zvýší povědomí laické veřejnosti o digitálních službách a připravovaných projektech a záměrech v této oblasti, kdy adekvátně gramotná odborná i laická veřejnost, bude schopna využívat tyto služby.

Dále také dojde ke:

- zvýšení vzdělanosti úředníků, a tím i k poskytování vyšší kvality služeb veřejné správy,
- rozšíření digitálních služeb, snížení „roztříštěnosti“ pracovních pozic,
- zvýšení technického know-how procesů,
- nižší chybovosti poskytnutých služeb při jejich rozvoj a modernizaci, postupnému zamezení vendor – lock,
- využití best practices či bad practices z předešlých projektů.

Přičemž většinu těchto přínosů bude možné změřit či porovnat s nově vzniklým stavem oproti stávajícímu.

Příkladem z výše uvedené tabulky a propojení cílů ze strategických dokumentů, na rozvoj a zkvalitňování služeb kontaktních míst veřejné správy Czech POINT při využití kompetenčních center je nutné:

- Poskytovat odbornou podporu a konzultace věcným gestorům služeb veřejné správy s cílem rozšiřovat a zkvalitňovat služby kontaktních míst veřejné správy.
- Zvýšit atraktivitu Czech POINT jako jednoho z obslužných kanálů služeb veřejné správy.
- Dosáhnou toho, aby Czech POINT sloužil jako univerzální podací místo s asistencí.

- Zavedení role metodiků/analytiků při implementaci nových rozvojových ale i stávajících služeb Czech POINT, kteří by se zároveň řídili naplňováním schválených strategií k ICT a zároveň se orientovali v moderních trendech ICT.
- Zajistit lepší podpora pro tu část veřejnosti, která není příliš digitálně zdatná.

Tento příklad v podstatě v sobě pokrývá trendy, které lze řešit propojením cílů a navrženým opatřením jejichž ID je: 1, 6, 12, 14, 16, 18, 19 a částečně 2, 7, 10 a 11. Zároveň lze tyto aktivity měřit, metrikem úspěchu by tak byly: počet nových služeb, počet transakcí, uživatelská spokojenost. A přínosem: snížení administrativy, zvýšení vzdělanosti úředníků, vyšší kvalita služeb VS, zvýšení počtu/rozšíření služeb na CzP (a to současně na KMVS i v CzP@office), zvýšení dostupnosti služeb VS.

Závěr

Na veřejnou správu digitalizace a rozvoj technologií kladou stále nové požadavky a mimo to přinášejí mnohá očekávání. Projekty zaměřené na digitalizaci musí při jejím zavádění brát v potaz skutečné potřeby svých občanů, jejich praktické využití. Lze se domnívat, že nová právní úprava zákona o právu na digitální služby s sebou přinese přelomovou změnu v této digitální oblasti v podobě zřízení Digitální informační agentury, která se ukáže buď za pozitivní krok, v což autor práce věří, nebo naopak negativní zásah do procesu digitalizace VS. Toto se však ukáže až po několika měsících, spíše řádech jednotek let. eGovernment je v současnosti ve fázi nahrazování nových, klientsky orientovaných či revitalizaci stávajících digitalizačních či informačních projektů. Významnou službou je identita občana a bankovní identita, která rozšířila počet uživatelů digitálních služeb. Také velkým milníkem v této oblasti je Katalog služeb, který napomůže rozvoji digitálních služeb, jichž je v ČR stále málo. Český eGovernment se potýká s nedostatečným sdílením dat mezi úřady navzájem. Stále velkým nedostatkem je nedostatečná kapacita odborníků v oblasti IT a jejich slabé odměňování.

Rozvoj eGovernmentu samozřejmě nesouvisí pouze s nabídkou digitálních služeb, ale občané, firmy a další instituce k nim musejí mít přístup, preferovat jejich využití nebo disponovat odpovídajícími schopnostmi (umět pracovat s informací, mít určité digitální povědomí). Dále samotné úřady a instituce, a samozřejmě i široká veřejnost, pro které jsou služby určeny, musejí disponovat adekvátními technologiemi, know-how a aplikovatelným legislativním rámcem.

Pro toto docílení je důležité společnost jako takovou naučit digitálně přemýšlet, když není dostatek odborníků, je možné si je půjčovat. Uvědomit si, že samotný přístup nestačí, nutná je i dostupnost, při řešení zohlednit optimalizace energií, snížení emisí – bez digitalizace to skutečně nepůjde. Digitalizace je klíčový faktor, mohou být různé projekty, strategie, ale nejdříve se musí celá společnost naučit přemýšlet novým způsobem.

Seznam použitých zdrojů

Bibliografie:

Czech POINT: historický vývoj a současná podoba 2014. Praha: CEVRO Institut [vysoká škola], 2015. ISBN 978-80-87125-30-4.

FELIX, Ondřej, Jiří KAUCKÝ, Jindřich KOLÁŘ, et al. *Jak se (z)rodil eGON: reforma a elektronizace veřejné správy*. Praha: CEVRO Institut, 2015. ISBN 978-80-87125-28-1.

LUKÁŠ, Martin. ULMAN. Miloš – Lost in Translation: Enterprise Architecture in e-Government Projects. 2000. Linköping: EGOV-CeDEM-ePart 2020. Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Workshops, posters, and Projects of the International Conference EGOC-CeDem-ePart 2020.

MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.

ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8.

VYMĚTAL, Petr. *What is good governance about? - The roots and the key elements of the concept*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 9788024514635.

Elektronické dokumenty:

Články v sériových publikacích

BLÁHA, Michal (Hlídač státu): Digitální transformace státu vlastně není o IT. A inovace se nedají dělat bez chyb - Lupa.cz. *Lupa.cz - server o českém Internetu* [online]. Copyright © 1997 [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/michal-blaha-hlidac-statu-digitalni-transformace-statu-vlastne-neni-o-it-a-inovace-se-neda-delat-bez-chyb/>

LUKÁŠ, Martin. *Využijí města a obce Národní identitní autoritu, a jak?* Informační a komunikační technologie. Moderní obec. Praha. 12/2020. (www.moderniobec.cz)

LUKÁŠ, Martin. *ServiceLevel Management, aneb jak řídit služby v municipalitách (1):* Informační a komunikační technologie. Moderní obec. Praha. 12/2021. (www.moderniobec.cz)

LUKÁŠ, Martin. *ServiceLevel Management, aneb jak řídit služby v municipalitách (1):* Informační a komunikační technologie. Moderní obec. Praha. 12/2021. (www.moderniobec.cz)

Webové stránky a příspěvky na webových stránkách

Co je eGovernment? - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

Czech POINT získal evropské ocenění – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21.09.2022]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/czech-point-ziskal-evropske-oceni/>

Čím je možné se přihlásit v prostředí národního bodu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/idp/>

ČÚZK – Jednotný identitní prostor (JIP). *ČÚZK – Úvod* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: [https://www.cuzk.cz/ruian/Editacni-agendovy-system-ISUI/Jednotny-identitni-prostor-\(JIP\).aspx](https://www.cuzk.cz/ruian/Editacni-agendovy-system-ISUI/Jednotny-identitni-prostor-(JIP).aspx)

„Dobrá správa“ v dokumentech Rady Evropy – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>

EGOVERNMENT THE BEST. *Magazín Egovernment* [online]. Copyright © 2022 [cit. 25. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.egovernment.cz/rubrika/best/>

E-government in Europe | Re-booting the State | Paul G. Nixon, Vassili. *Home | Taylor & Francis eBooks, Reference Works and Collections* [online]. Copyright © 2022 Informa UK Limited. Dostupné z: <https://www.taylorfrancis.com/books/oa-edit/10.4324/9780203962381/government-europe-paul-nixon-vassiliki-koutrakou>

Elektronické hlasování a větší digitalizace voleb se odkládá – ISVS.CZ | Aktuálně to nejdůležitější o ISVS a eGovernmentu zde na jednom místě. *ISVS.CZ | Aktuálně to nejdůležitější o ISVS a eGovernmentu zde na jednom místě. – Nenechte si ujít novinky. Využijte naše znalosti i zkušenosti ve svůj prospěch.* [online]. Copyright © 2022 [cit. 25. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.isvs.cz/elektronicke-hlasovani-a-vetsi-digitalizace-voleb-se-odklada/>

GeoInfoStrategie2020+ - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/geoinfostrategie2020.aspx>

Identifikační prostředek NIA ID | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/ups/>

Identifikační prostředek Mobilní klíč eGovernmentu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/mep/>

ISSS 2022 [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: https://www.issc.cz/archiv/2022/download/prezentace/mvcr_menousek.pdf

I.CA | Čipová karta Starcos. I.CA | I.CA home [online]. Copyright © Copyright První certifikační autorita, a.s. [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.ica.cz/karta-vlastnosti>

Index digitální ekonomiky a společnosti (DESI) | Utváření digitální budoucnosti Evropy. Redirecting to <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en> [online]. Copyright © yucelyilmaz [cit. 26. 12. 2022]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/policies/desi>

Jak na základní registry? Příručka pro kraje. [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz › soubor › prirucka-pro-kraje>

JIP-KAAS – Czech POINT. *301 Moved Permanently* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/vyvojari/jip-kaas/>

Komunikační infrastruktura veřejné správy [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online]. [cit. 21. 09. 2022] Dostupné z: https://archi.gov.cz/nap:komunikacni_infrastruktura_verejne_spravy

Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030 - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/koncepce-klientsky-orientovana-verejna-sprava-2030.aspx>

MojeID – Proč mojeID. [online]. [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.mojeid.cz/cs/proc-mojeid/>

Nové ministerstvo informatiky startuje | Moderní obec. *Moderní obec* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/nove-ministerstvo-informatiky-startuje/>

Občanský průkaz s čipem | EOP | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/eop/>

O nás – Státní pokladna Centrum sdílených služeb, s. p. *Státní pokladna Centrum sdílených služeb, s. p.* [online]. Copyright © Copyright SPCSS 2022 [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.spcss.cz/onas/>

O nás – NAKIT. *Národní agentura pro komunikační a informační technologie – NAKIT* [online]. Dostupné z: <https://nakit.cz/o-agenture-nakit/>

Portál gov.cz [online]. Copyright © Ministerstvo vnitra [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/kam-dal/cesky-egovernment>

Portál veřejné správy – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/portal-verejne-spravy.aspx>

Rada vlády pro informační společnost | Vláda ČR. *Úvodní stránka | Vláda ČR* [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rvis/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost-198607/>

Rada vlády pro informační společnost. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/webpm/clanek/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

Stát založí Digitální a informační agenturu. Bude řídit digitalizaci a e-government - Lupa.cz. *Lupa.cz - server o českém Internetu* [online]. Copyright © 1997 [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/stat-zalozi-digitalni-a-informacni-agenturu-bude-ridit-digitalizaci-a-e-government/>

Sdělení komise Evropskému parlamentu, radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. Akční plán EU pro „eGovernment“ na období 2016–2020. Urychlování digitální transformace veřejné správy [online]. [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0179&from=CS>

Slovník pojmů eGovernmentu [Architektura eGovernmentu ČR]. *Úvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online] [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: https://archi.gov.cz/slovník_egov?

Správa základních registrů – Informační systém základních registrů. [online]. Copyright © 2022 Správa základních registrů [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/informacni-system-zakladnich-registru>

Strategický rámec rozvoje – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategicky-ramec-rozvoje.aspx>

Strategický rámec Česká republika 2030 - ČR 2030 | Strategie. *Česká republika 2030 - Udržitelná ČR 2030* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/>

Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR (2016) | Databáze strategií – portál pro strategické řízení. *Databáze Strategií – home | Databáze strategií – portál pro strategické řízení* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/strategicky-ramec-narodniho-cloud-computingu-egovernment-cloud-cr?typ=download>

Typy datových schránek – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/chci-datovku/typy-datovych-schranek>

ÚŘAD VLÁDY ČR. Aktualizovaný Akční plán pro rozvoj digitálního trhu [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: https://ipodpora.odborny.info/soubory/dms/wysiwyg_uploads/43be579033b505f7/uploads/Aktualizovan%C3%BD_Ak%C4%8Dn%C3%AD_pl%C3%A1n_pro_roz.pdf

Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]. *Uvítání a obsah webu [Architektura eGovernmentu ČR]* [online] [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://archi.gov.cz/start>

Úvod – Portál národního bodu. *Object moved* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.identitaobcana.cz/Home>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy. Databáze strat2015egii – portál pro strategické řízení. *Databáze Strategii – home | Databáze strategií – portál pro strategické řízení* [online]. Copyright © [cit. 30. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/strategie-rozvoje-ict-sluzeb-verejne-spravy?typ=download>

Vznik | Mobilní klíč eGovernmentu | Informační web elektronické identity. *Elektronická identita | Informační web elektronické identity* [online]. Copyright © [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://info.identitaobcana.cz/mep/VznikNB.aspx>

Základní informace – Datové schránky.info. *Úvodní stránka – Datové schránky.info* [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo vnitra ČR. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach/zakladni-informace>

Základní informace – Czech POINT [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/kontakti-misto/zakladni-informace-kmvs/>

Základní registry a Správa základních registrů – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-a-sprava-zakladnich-registru.aspx>

Oficiální dokument:

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-365>

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 26. 09. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-300#p22>

Zákon č. 250/2017 Sb., zákon o elektronické identifikaci. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-250>

Ústní sdělení

Některé informace v diplomové práci byly zpracovány na základě debat s pracovníky MVČR, na vlastní dotázání a v rámci účasti autora práce na odborných konferencích, diskuzích apod. zdroj tak zpracován volnou formou, vždy v textaci uvedeno.

Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1 IS základních registrů a převodník ORG	18
Obrázek 2 Počet a rozdělení KMVS	27
Obrázek 3 Proces použití elektronického občanského průkazu.....	35
Obrázek 4 Proces zřízení NIA ID	36
Obrázek 5 Využití NIA v místních portálech	39
Obrázek 6 Cíle Informační koncepce ČR	63

Seznam tabulek

Tabulka 1 Seznam služeb poskytovaných na KMVS Czech POINT	25
Tabulka 2 Oblasti a faktory ovlivňující eGovernment	55
Tabulka 3 Srovnání některých portálových řešení zemí EU	59
Tabulka 4 Návrhy iniciativ a projektů pro klientsky orientovaný eGovernment	68

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Popis
ADM	Architecture Development Method
AIS	Agendový informační systém
CMS	Centrální místo služeb
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
DIA	Digitální informační agentura
DS	Datová schránka
DSŘÚP	Digitalizace stavebního řízení a územního plánování
eSeL	Elektronická sbírka a elektronická legislativa
EU	Evropská Unie
IAM	Identity and Access Management

IS CzP	Informační systém Czech POINT
IS/ICT/IKT	Informační systém/Informační a komunikační technologie
ISDS	Informační systém datových schránek
ISKN	Informační systém katastru nemovitostí
ISÚI	Informační systém územní identifikace
ISVS	Informační systém veřejné správy
ISZR	Informační systém základních registrů
JIP/KAAS	Jednotný identitní prostor/Katalog autentizačních a autorizačních služeb
KIVS	Komunikační infrastruktura veřejné správy
KMVS	Kontaktní místo veřejné správy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NAR	Národní architektonický rámec
NIA	Národní identitní autorita
OHA	Odbor hlavního architekta
ORG	Generická doména nejvyššího řádu
OTP	One Time Password
OVM	Orgán veřejné moci
PVS	Portál veřejné správy
ROB	Registr obyvatel
ROS	Registr osob
RPP	Registr práv a povinností
RT	Rejstřík trestů
RUIAN	Registr územní identifikace adres a nemovitostí
RVIS	Rada vlády pro informační společnost
SLA	Service Level Agreement
SZR	Správa základních registrů
TOGAF	The Open Group Architecture Framework
UPS	Uninterruptible Power Supply/Source (zdroj nepřerušovaného napájení)
ZR	Základní registry

Přílohy

Národní architektonický plán je plánem, který je do jisté míry „de facto“ standardem pro tvorbu strategie a řízení ICT ve veřejné správě. Vzhledem k tomu, že je významným dokumentem, je důležité, aby byl v diplomové práci zmíněn.

Příloha č. 1 - Enterprise architektura

Zdroj: Architektura eGovernmentu ČR Nap – archi.gov.cz

Metodika **Národního architektonického rámce** (NAR), je metodikou tvorby, údržby a užití architektury. V organizaci představuje závazný a opakovatelný návod, který popisuje relevantní procesy k danému životnímu cyklu architektury. Východiskem je rámec TOGAF, respektive jeho část popisující procesy cyklu ADM (Architecture Development Method). Rámec dále vysvětluje, co se tvoří a kdy se to tvoří. Pro snadnější porozumění je potřeba definice společného komunikačního prostředku, kterým je právě modelovací jazyk.

Z důvodu provázanosti – respektive vztahu modelovacího jazyka ArchiMate a frameworku TOGAF (vztah ArchiMate a TOGAF lze definovat i způsobem, že ArchiMate dává odpověď na otázku "jak", zatímco TOGAF odpovídá na otázku "co"), je nutné definovat oba pojmy.

TOGAF, je mezinárodně uznávaný rámec pro řízení tvorby Enterprise architektury ve společnostech, které využívají prostředky ICT. Původní koncept vznikl v USA, přes deset let se používá po celém světě včetně ČR. Oficiální dokumentace standardu TOGAF se nachází na adrese <http://pubs.opengroup.org/architecture/togaf9-doc/arch/index.html>. Jedná se o nejrozšířenější "standard", který určuje, co by mělo být součástí popisu organizace a jak by se tento popis měl provádět. Cílem je vyhledat způsob "rychlého" vývoje architektury a zároveň dodržet efektivní podnikové řízení. Nepopisuje však jaké modely by měly být v architektuře, ale vede procesy, kdy by se měly vytvořit uvnitř architektur. Je škálovatelný od malých orgánů veřejné správy (obecní úřady obcí I. typu) až po velké úřady (krajské úřady, ústřední orgány státní správy apod.) Podporuje také všechny úrovně architektury, počínaje business architekturou až po data a technologickou architekturu.

ArchiMate, je nezávislý grafický modelovací jazyk. O jeho správu se stará konsorcium Open Group, které tento jazyk vyhlásilo jako standard pro popis Enterprise architektury. Obecné standardy pro modelování v jazyce ArchiMate jsou dostupné na adrese <http://pubs.opengroup.org/architecture/archimate3-doc/toc.html>.

Každý orgán veřejné správy má své poslání, plní vymezenou funkci a má své cíle (nezávisle na tom, o jakou úroveň se jedná – zda o obec I., II. nebo III. typu, krajský úřad nebo ústřední orgán státní správy). Toto poslání a funkce je vymezeno zákonem č.128/2000 Sb., o obcích a č.129/2000 Sb. o krajích a zákonem České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy (kompetenční zákon). NAR, stejně jako TOGAF, je připraven být implementován do jednotlivých orgánů veřejné moci s velkou měrou přizpůsobení vůči všem k němu doplňkovým, v úřadu již zavedeným a osvědčeným metodám, například řízení projektů, řízení změn nebo řízení kvality.

Pomocí grafického jazyka ArchiMate lze znázornit Enterprise architekturu krajských úřadů v šesti pohledech (strategický pohled, motivační pohled, business pohled, aplikační pohled, technologický pohled, implementační pohled). Aby bylo možné efektivně pracovat s detailem, tzn. od obecného ke konkrétnímu, zavádí se pro každý pohled obvykle tři pohledové vrstvy – L0, L1 a L2.

L0 – Přehledová úroveň pohledu na architekturu úřadu – nejvyšší úroveň pohledu na modelovaný úřad jako celek, což představuje vyjádření principu nebo přehledu modelu. Typickým rysem je, že vyzdvihuje pouze podstatné výskyty určitých konceptů modelu, přičemž ty méně podstatné vynechává. Případně místo vizualizace konkrétních výskytů (instancí) vizualizuje princip (přehled) pomocí nadřazených klasifikačních kategorií referenčních modelů a pomocí skupin objektů.

L1 – Základní úroveň pohledu na architekturu úřadu – běžná úroveň pohledu na architekturu modelovaného úřadu. Podstatou je, že naplňuje základní účel architektury úřadu, tedy vizualizuje všechny stávající nebo do budoucna navrhované výskyty určitých konceptů (prvků) modelu a vazby mezi nimi. Obvykle se zaměřuje pouze na několik

vybraných konceptů (prvků metamodelu) architektury úřadu. Například na aplikační komponenty, jejich služby a rozhraní.

L2 – Detailní úroveň pohledu na model architektury úřadu – úroveň L2 rozvíjí do ještě většího detailu přidáním dalších konceptů metamodelu a jejich atributů na jednotný celostní model architektury úřadu. Například v aplikační architektuře přidává spolupráci aplikací a více úrovní vnitřních funkcí aplikací.

Enterprise architektura přináší do reálné řídicí praxe nejen ICT, ale i jiných odborností celostní pohled na úřad a jeho agendy:

- Pro zastupitele a členy rad krajů, měst a obcí, hejtmany, náměstkyně, starosty a místostarosty utváří pohled na zřízené a založené organizace věcnými odbory krajského úřadu a organizace s majetkovou účastí kraje.
- Pro vedení úřadů (ředitel, tajemník apod.), vedoucí odborů dává přehled souvislostí a vazeb mezi údaji z různých odborů, např. stavebního úřadu, majetkoprávního, investičního, životního prostředí s cílem pracovat se stejnými (sdílenými) údaji.
- Pro pracovníky útvarů/odborů informatiky poskytuje přehledné podklady pro: tvorbu informační koncepce v souladu s vyhláškou č.526/2006 Sb. a ICT strategie v podobě seznamu zákonů vymezujících agendy, služby a funkce zajišťované úřadem, tvorbu informačních systémů (ISVS, PIS, PoIS, VIS) a jejich interface na služby eGovernment (NIA, ISZR, eGON ServiceBus, apod.), logického členění infrastrukturní (serverovny/datová centra) a komunikační části (LAN, MAN, WAN, apod.); lokalit s ICT majetkem a jejich vzájemné propojení a napojení na technologická centra kraje nebo státu.